

Møte mandag den 23. april kl. 19.55

President: G u n n a r S k a u g

D a g s o r d e n (nr. 31):

1. Innstilling frå kommunalkomiteen om lov om endringar i lov 29. april 1977 nr. 34 om kommunal forkjøpsrett til leiegårder m.m. (Innst. O. nr. 67 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 45 (2000-2001))
2. Innstilling fra kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Magnhild Meltveit Kleppa om lov om endringer i lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) (Innst. O. nr. 63 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:33 (2000-2001))
3. Innstilling fra justiskomiteen om lov om stiftelser (stiftelsesloven) (Innst. O. nr. 74 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 15 (2000-2001))
4. Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant og i enkelte andre lover (Innst. O. nr. 71 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 27 (2000-2001))
5. Referat

Valg av settepresident

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges en settepresident for Odelstingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresident.

Berit Brørby (A): Jeg foreslår Marit Nybakk.

Presidenten: Marit Nybakk er foreslått som settepresident. Andre forslag foreligger ikke, og Marit Nybakk anses enstemmig valgt som settepresident for kveldens møte.

Statsråd Sylvia Brustad overbrakte 17 kgl. proposisjoner (se under Referat).

Presidenten: Representanten Lars Sponheim vil framsette et privat lovforslag.

Lars Sponheim (V): På vegne av representanten Leif Helge Kongshaug og meg selv vil jeg få fremme forslag om endring i lov av 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 30, forenkling av avgiftsbetaling for mindre virksomheter.

Presidenten: Lovforslaget vil bli behandlet på reglementsmessig måte.

S a k n r . 1

Innstilling frå kommunalkomiteen om lov om endringar i lov 29. april 1977 nr. 34 om kommunal forkjøpsrett til leiegårder m.m. (Innst. O. nr. 67 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 45 (2000-2001))

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp) (ordfører for saka): Ot. prp. nr 45 for 2000-2001 inneheld tre forslag til endringar av gjeldande lovverk. Det er for det fyrste ei endring i leigegardslova § 3. Det er for det andre ei endring i husleigelova som gjeld ein presisjon i § 12-5 fyrste punktum om at husleigetvistutval har kompetanse til å handsama alle tvistar etter den gamle husleigelova frå 1939, og det er for det tredje eit forslag om å oppheva ei foresegn i husleigereguleringslova – § 16 – som blir overflødig som følge av § 12-5, som gjeld kompetansen til husleigetvistutvala. Dei to siste endringane har komiteen ingen merknad til.

Når det gjeld endring i § 3 i leigegardslova, foreslår Regjeringa ei utviding av den forkjøpsretten kommunane i dag har ved omsetning av leigegardar til òg å gjelda husvære som kan eigna seg til studentbustader. Departementet legg til grunn at forkjøpsrett føreset at eigaren vil selja og at seljaren får marknadspris.

Det er brei politisk semje om eit behov for fleire studentbustader, og forslaget får støtte frå Arbeidarpartiet, Kristeleg Folkeparti, Senterpartiet og SV. Det går fram av innstillinga at Høgre og Framstegspartiet på prinsipielt grunnlag er ueinige. Høgre viser til at dei tidlegare har støtta kommunal forkjøpsrett for å sikra moglegheit til å overta eigedom for bebuarar som lenge har hatt den aktuelle leigegarden som heimen sin, men at dei er ueinige i den utvidinga som her er foreslått. Framstegspartiet er prinsipielt ueinig i kommunal og statleg forkjøpsrett.

Det går òg fram av innstillinga at Framstegspartiet fortel noko meir enn andre om sitt syn og engasjement når det gjeld studenthyblar. Eg vil leggja til for resten av komiteen sin del at dei ulike partia nok òg kunne ha gjen tatt det engasjementet som det einskilte partiet har vist av noko ulik grad, og dei forslaga som er fremma i ulik samanheng, men vi fant ikkje det føremålstenleg her.

Erna Solberg (H): Som det vil fremgå av innstillingen, kommer Høyre til å stemme imot forslaget om å utvide den kommunale forkjøpsretten til også å gjelde studentboliger for studentsamskipnadene. Det gjør vi med bakgrunn i et prinsipielt syn på kommunal forkjøpsrett, men også med bakgrunn i en vurdering av de praktiske konsekvensene av den kommunale forkjøpsretten. Vi har tidligere, som også saksordfører nevnte, gått inn for kommunal forkjøpsrett og å gi hjemmel for kjøp når det har vært behov for å sikre at de som allerede har vært leietakere over mange år, kan få kjøpe sin egen bolig og bli boende der. Nå blir det en utvidelse av eiendomsretten. Vi har gått imot at man skal ha kommunal forkjøpsrett til boliger og eiendommer av andre hensyn. Problemet med kommunal forkjøpsrett er at hvis man skal begrunne behovet for kommunal forkjøpsrett, må det være at man får

en lavere pris gjennom å bruke den kommunale forkjøpsretten. Hvis ikke, kunne jo kommunen eller andre gått inn i den vanlige budgivingen. Da betyr det altså at det er noen som taper på at man benytter seg av den kommunale forkjøpsretten, gjerne gjort ved at det erklæres kommunal interesse for bygningen kanskje før budgivingen gjøres, og at det derfor påvirker andre når de tenker på muligheten for å kjøpe.

Med tanke f.eks. på den byen jeg kommer fra, hvor universitetet ligger midt i byen, og hvor det for øyeblikket ikke er mangel på studentboliger hvis man er villig til å ta buss – det står ledige studentboliger på Fantoft, men folk ønsker altså å bo i det sentrale byområdet – så er det klart at det ville kunne påvirke hvis man la opp til en aggressiv kampanje for å skulle kjøpe og bygge om boliger i sentrumsnære strøk til studentboliger. Da ville man også kunne påvirke prisen til den som selger. Det er vårt prinsipielle standpunkt. Vi mener at studentsamskipnadene burde kunne gå inn i vanlig budgiving og sikre at det ikke blir en taper på den andre siden i form av en privat eier, en organisasjon eller – for den saks skyld i noen tilfeller, som jeg har sett man har vært interessert i – menigheter og andre som har eid hus som man har ønsket å flytte fra.

Så har vi etter at vi har avgitt innstillingen, fått oss forelagt noen problemstillinger knyttet til spørsmålet om i hvilken grad det er praktisk mulig for studentsamskipnader å gå ut og delta i den vanlige budgivingen. Det gjør at vi altså fremmer et forslag i salen i dag, som jeg forstår nylig er utdelt til alle. Det forslaget forsøker å adressere et problem som samskipnadene opplever, nemlig at fordi man ikke har et forhåndstilsagn om at man får støtte til prosjekter som ikke er fremlagt til godkjenning for departementet, så vet man ikke når man skal gå inn i budgivingprosessen, om man kommer til å få statsstøtte, om man får det i år, neste år eller om tre år. Det betyr at det kreves en viss grad av egenfinansiering eller lånefinansiering for å kunne holde på en bygningsmasse inntil man f.eks. får råd til ombygging slik at det kan bli studentboliger. Derfor ønsker vi at Regjeringen skal utrede en ordning hvor man ser på om det kan gis forhåndstilsagn om midler til studentboliger som skal etableres i allerede eksisterende eiendomsmasse, innenfor de kostnadsrammer vi ellers setter til slike prosjekter. Hvis man holder disse kostnadsrammene, bør det være mulig å få forhåndstilsagn om at man vil få støtte til et gitt antall studentboliger om man går inn og er erverver i eiendomsmasse i vanlig budgiving.

I og for seg er dette forslaget like aktuelt når det er snakk om kommunal forkjøpsrett, for det vil jo være et like stort problem hvis man skal vente i tre år på å få vite om formålet med den kommunale forkjøpsretten faktisk var reell, slik at studentsamskipnadene kan starte ombygging av et bygg og faktisk bruke det. I så måte er dette et forslag som er viktig for oss som går imot kommunal forkjøpsrett. Men det er også et forslag som er viktig for dem som går inn for kommunal forkjøpsrett, for skal man etablere studentboliger i den eksisterende bygningsmasse, vil man støte på dette problemet. Vi ønsker altså at

Stortinget skal be Regjeringen utrede en slik ordning, og vi håper at vi kan få støtte til dette.

Det er en del steder hvor det ikke er ledige tomter til å lage nye, store prosjekter, hvor det viktigste i årene fremover vil være å bygge sentrumsnære studentboliger i den vanlig bygningsmasse som allerede er omregulert til bolig. Når det gjelder studentboliger, er det mange kreative ombygninger, ikke minst i siloene som bygges om i Oslo, hvor vi altså ser en annen type eiendom som kan bygges om til studentboliger. Derfor håper jeg at det er flere partier som kan tenke seg å støtte forslaget.

Jeg vil gjerne få lov til å ta opp forslag nr. 1, som er omdelt i salen.

Presidenten: Erna Solberg har tatt opp det forslaget som hun refererte til.

Ivar Østberg (KrF): Som saksordføreren sa, har det vært tverrpolitisk enighet om at det vil være viktig å sørgе for flere studentboliger. Vi har på forskjellig vis forsøkt å bidra til dette, og Ot.prp. nr. 45 gjør det ved å foreslå forkjøpsrett for eiendommer slik at de kan brukes til studentboliger, bygd av eller bygd om av samskipnader. Kristelig Folkeparti støtter dette.

For oss er det også viktig å understreke, som det står i proposisjonen, at hvis det er beboere som blir boende i eiendommen, er det viktig at disse får førsteretten, og som det står:

«I vurderinga må ein også leggje vekt på at bustaden er heimen til bebuaren, medan andre moglege interessantar ikkje har slik kjenslemessig tilknytning til eiendomen. Dersom eiendomen blir overdrege til andre, vil leigaren likevel ha rett til å fortsetje leigeforholdet på same vilkår som før.»

Dette er viktig for Kristelig Folkeparti.

Vi er i det hele tatt ute etter å finne fleksible ordninger, slik at vi kan tilby rimelige boliger til studenter. Vi oppfatter Høyres forslag her i dag, hvor man ber om en utredning, nettopp som et forsøk på å finne ordninger. Det kan umulig være galt at Regjeringen utreder dette, og så får vi ta stilling til det når utredningen kommer. Jeg vil anbefale at Kristelig Folkeparti støtter Høyres forslag.

Torbjørn Andersen (Frp): Selv om det er slik at Fremskrittspartiet går imot kommunal forkjøpsrett, er det altså på et prinsipielt grunnlag. Fremskrittspartiet har ingenting imot intensjonen i forslaget om å skaffe flere boliger til studenter, noe som det altså er et stort behov for i dag, spesielt i de store byene og først og fremst i Oslo.

Fremskrittspartiet har gått inn for å garantere nybygging av 2 000 studentboliger i løpet av en fireårsperiode, og har også gått inn for at studenthybler skal kunne fullfinansieres gjennom Husbanken. Fremskrittspartiet er imidlertid som nevnt prinsipielt motstander av kommunal eller statlig forkjøpsrett til eiendommer og boligenheter, og en kan altså på det grunnlaget ikke gi sin tilslutning til dette forslaget.

Det som trengs, er bygging av flere boliger totalt sett, og da først og fremst i de store byene, ikke en forskyvv-

ning av boligproblemen over på andre grupper boligsøkende, slik det her legges opp til. Flertallet griper her etter mitt syn tak i problemet i feil ende, og det bidrar ikke til å løse selve hovedproblemet, nemlig en generell mangel på boliger og studentboliger i de større byene. Av disse årsaker finner Fremskrittspartiet å gå imot forslaget til endring av § 3 i lov om kommunal forkjøpsrett til leiegårder.

Det er ingen tvil om at vi trenger flere studentboliger. Jeg vet at det har vært mange debatter, at det har vært sagt mye om dette tidligere i denne sal, men lite har blitt gjort. Situasjonen er meg bekjent fortsatt prekær på dette området. Det er også slik at det å bygge flere studentboliger ville avlaste boligpresset, spesielt her i Oslo som prisene er så høye nettopp på grunn av det store presset og misforholdet mellom tilbud og etterspørsel når det gjelder bolig. Mer bygging er tingen, og da er altså akilleshælen, spesielt nok en gang når det gjelder Oslo, boligtomter, disponible arealer som kan benyttes til boligbygging.

Når det gjelder forslaget fra Høyre, støtter Fremskrittspartiet til sjuende og sist det forslaget. Vi synes forslaget er et positivt bidrag til å avhjelpe den begredelige situasjonen vi har når det gjelder studentboliger her i dette landet.

Karin Andersen (SV): SV har støttet Regjeringens forslag i denne saken. Vi har i innstillingen ikke listet opp vår politikk for bygging av studentboliger, men jeg tror vi hadde kommet ganske høyt opp i den konkurransen hvis vi hadde valgt å gjøre det.

SV har ikke de prinsipielle motforestillingene mot loven som Fremskrittspartiet og Høyre har. Vi ser at det er nødvendig med tiltak på boligsektoren, og at det er nødvendig å bruke forkjøpsretten for å kunne etablere tilstrekkelig mange studentboliger.

Når en er inne på hva som er hovedproblemen i forhold til å få bygd nok studentboliger og billige utleieboliger, vil jeg si at det ikke er noen tvil om at tomtesituasjonen er noe av det viktigste – ikke bare mangelen på tomter, men også prisen på tomtene. Derfor er et av hovedvirkemidlene hvis man skal nå målsettingene på disse viktige områdene, at spesielt stat og kommune er villig til å gå inn i slike prosjekter med billige tomter. Det er man nødt til for å få prisene ned. Det er faktisk det eneste som vil fungere – hvis man da ikke skal inn med svært høye statlige tilskudd – for å få prisene ned på et slikt nivå at studenter eller andre med dårlig råd, har råd til å bo der.

Så til det forslaget som er lagt fram fra Høyre i dag. Etter SVs syn ser det ut til å passe veldig bra å få utredet en slik ordning, kanskje tilknyttet denne saken. For hensikten må jo være å få fortgang i etableringen av flere studentboliger, og da er finansieringen av det en nøkkelfaktor. Høyres forslag går ut på å gjøre finansieringen noe mer forutsigbar for dem som skal bygge, og da må vi som ønsker økt bygging, være med og se på om det går an å finne ordninger for at finansieringen skal kunne bli klarlagt på et tidligere tidspunkt. Da må vi også anta at flere prosjekter blir realisert. Og det er en målsetting

som, slik jeg oppfatter det, hele Stortinget slutter seg til. SV kommer derfor til å stemme for forslaget.

Presidenten: Presidenten vil gjøre oppmerksom på at dette forslaget vil bli foreslått oversendt Stortinget i henhold til forretningsordenen.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): I iveren etter å halda eit kort innlegg kom eg nok i skade for å vera vel kort.

Lat meg då supplera på to punkt. For det fyrste vil eg seia til Ivar Østberg, som streka under omsynet til dei som eventuelt har hatt ein leigebustad som sin heim: Eg er glad for at ein i proposisjonen strekar under nettopp det at den det er aktuelt for, ikkje skal verta hiven på dør. Det skal vera ein føresetnad at ein framleis har høve til å leiga.

Så til Erna Solberg sitt forslag. Eg oppfattar det slik, som presidenten no gjorde greie for, at det er eit forslag som Stortinget vil verta invitert til å ta stilling til. Men lat meg då seia frå Senterpartiet si side at det er nødvendig med eit breitt engasjement for å sikra fleire studentbustader, og at det er nødvendig med felles dugnad – både frå kommunar, Husbanken, samskipnader, stiftelsar og mange andre.

Eg oppfattar dette forslaget som eit bidrag til ytterlegare kreative løysingar for å sikra endå fleire bustader. Så når vi kjem så langt, kjem eg til å rå Senterpartiet til å røysta for dette forslaget om ei utgreiing.

Berit Brørby (A) (komiteens leder): Alle partier er opptatt av å finne flere og nye grep, slik at etablering av studentboliger får et løft. Den innstillingen som vi nå behandler, og dette forslaget kan bidra til det.

På vegne av Arbeiderpartiet vil jeg derfor anbefale at dette forslaget kan vedtas nå, men vil i likhet med representanten Østberg fra Kristelig Folkeparti presisere at vi ikke ønsker å ta stilling til det før utredningen er ferdig. Jeg regner da med at Regjeringen kommer tilbake til Stortinget med dette på en hensiktsmessig måte.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 1. (Votering, se side 417)

S a k n r . 2

Innstilling fra kommunalkomiteen om forslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Magnhild Meltveit Kleppa om lov om endringer i lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) (Innst. O. nr. 63 (2000-2001), jf. Dokument nr. 8:33 (2000-2001))

Einar Johansen (A) (ordfører for saken): Flertallet i kommunalkomiteen går ikke inn for at kommunene skal kunne ta opp lån for å kjøpe aksjer til varig eie. Hvis man skulle kunne ta opp lån, slik det foreslås av forslagsstillerne, ville det være særdeles uklokt at det skulle skje i den hensikt at aksjene ikke skulle kunne selges. For at

kommunene skal kunne operere i aksjemarkedet, må aksjene kunne selges på vanlig måte.

Flertallet mener at et resultat av forslaget vil være at innbyggerne i kommunene risikerer å få et dårligere tjenestetilbud dersom avkastningen uteblir. Renter og avdrag må selvfølgelig betales for et slikt lån og belastes kommunebudsjettet. Dersom kommunene har egne midler som det kjøpes aksjer for, trenger ikke avkastningen være så stor for at investeringen skal lønne seg.

En annen sak er at kommunene med en treg beslutningsprosess er lite egnet til å opptre i aksjemarkedet. Men ved kjøp til varig eie, som forslagsstillerne foreslår, spiller vel det en mindre rolle.

Når det gjelder kjøp av kraftaksjer, har vi i dag et godt fungerende marked. Mange kommuner som er eiere av kraftaksjer, selger seg ut fordi avkastningen av aksjene er mindre enn avkastningen av salgsinntektene er. Kraftprisene vet vi svinger veldig, og akkurat nå er prisene veldig høye.

Det er spørsmål om kommunen passer som eier i en bransje der det er voldsomme svingninger, og der markedet og vær og vind også har stor betydning for resultatet. Dersom et selskap trenger kapital, er det vanlig at selskapet går til sine eiere for å få tilførsel av frisk kapital. Ved en slik henvendelse til kommunen som eier tror jeg at svaret er gitt: Kommunen har ingen frisk kapital å bidra med.

Risikoen er derfor totalt sett for stor til at forslaget kan anbefales.

Sverre J. Hoddevik (H): I prinsippet slutter vi oss til saksordførers vurdering og Regjeringens svar på det spørsmål som er reist. Det er slik, sett med Høyres øyne, at dette forslaget på mange måter har en forkjært tilnærming og kanskje er utgått på dato. Det å sikre offentlig eierskap i kraftbransjen er ikke en dagsaktuell situasjon, slik som vi ser det. Det har nok vært slik, men det er ikke lenger behov for offentlig eierskap, iallfall i den brede kraftbransjen.

Derimot kan det finnes et ønske på linjesiden, og det fører meg til at i helt spesielle situasjoner kunne en kommunal eier være i et finansieringsproblem. Men det er i de spesielle situasjonene der man opplever nedslag fra medkommunale eiere på usplittede selskap, altså på linjennettet. Det er en spesielt kuriøs situasjon. En annen lignende situasjon kan selvfølgelig være der vedtektene begrenser markedet i et salg, slik at en offentlig eier skulle ha bruk for å låne midler for at en annen skulle få selge. Dette må etter vårt syn styres eventuelt gjennom vedtekter og beslutninger i den sektoren og ikke gjennom en generell åpning for lån til aksjekjøp.

Det er videre også vist til operasjonelle problemer, nettopp fordi en slik lovhjemmel ikke vil sondre mellom kraftaksjer og andre tilgjengelige aksjer på børs.

Vi slutter oss til saksordføreren og støtter ikke forslaget. Det kan kanskje også nevnes at hvis enkelte politiske partiers syn på sletting av kommunal gjeld skulle samordnes med muligheten for å kjøpe aksjer med lånte midler, vil det være i en viss logisk motstrid.

Anita Apelthun Sæle (KrF): Kristeleg Folkeparti har tru på det kommunale sjølvstyret, og vi vil eigenleg gje maksimal fridom til det lokale folkestyret. Vi synest derfor at noverande lovgjeving er for absolutt i si føresegn som umogleggjer låneopptak til aksjekjøp.

Vi har vidare tiltru til at kommunar vil vera fornuftige i forhold til sin eventuelle nye fridom. Kraftselskap ser Kristeleg Folkeparti på som ein viktig del av infrastrukturen i landet vårt, og dei kommunane som meiner at det er viktig ikkje å selja kraftselskap, men tvert imot å kjøpa kanskje nabokommunens aksjar, bør igjen få den fridomen, sjølv om dei altså må låna til dette aksjekjøpet.

Sletting av gjeld er ei anna problemstilling, og skulle det verta aktuelt med og fleirtal for sletting av gjeld, vil det vera etter kriterium som ikkje gjer det ulogisk å gå inn for dette forslaget. Vi støttar derfor mindretalsforslaget.

Presidenten: Forstår presidenten det slik at Anita Apelthun Sæle har tatt opp det forslag som er referert i innstillingen?

Anita Apelthun Sæle (KrF): Ja, eg vil gjerne få lov til å ta opp det forslaget. Elles hadde nok nestemann på talarlista gjort det, men no gjer eg det.

Presidenten: Man kunne gjerne tatt det i kor. Men det er greit, forslaget er iallfall tatt opp.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det kjennest noko merkeleg å lytta til Arbeidarpartiet ved saksordføreren etter hans framstilling av denne saka. Det kjennest merkeleg å registrera den mangelen på vilje som han faktisk viser til å setja seg inn i kva dette forslaget i Dokument nr. 8:33 verkeleg handlar om. Det inneber ikkje ei generell opning for lån til aksjekjøp. Forslaget er eit forslag til endring i kommunelova som skal gjera det mogleg i spesielle tilfelle for ein kommune å tenkja langsiktig i høve til lokal eigarskap òg når ein ikkje i augneblinken har likvide midlar. Det er eit forslag som etter vårt syn både er klokt, fornuftig og framtidsretta. Her blir ein faktisk nærmast skremd med, ikkje minst frå Høgre, at konsekvensen av dette forslaget kan vera at kommunane ikkje lenger vil vera i stand til å ta seg av primæroppgåvene i høve til innbyggjarane sine. Eg må spørja: Kva slags påfallande mangel på tillit til det lokale sjølvstyret inneber ein slik fleirtalsmerknad, som altså både Høgre, Arbeidarpartiet og Framstegspartiet står saman om? Lat meg minna om at vi får ei sak seinare i vår som gjeld kommunane sin økonomi, som faktisk har mykje meir å gjera med kommunane sine moglegheiter til å utføra sine primære oppgåver, så eg håpar at desse tre partia tek med det dei her har sagt, og den bekymringa dei har for at kommunane ikkje skal utføra dei primære oppgåvene sine, til behandlinga av den saka.

Vi har fremja dette forslaget fordi det skjedde ei innstramming i kommunelova, og det vart varsla at eit slikt forslag ville bli utforma på ein måte som gjorde at departementet ville ha moglegheit til å bruka meir tid nettopp

for å fremja ein tekst som ikkje innebar generelle moglegheiter til å ta opp lån til aksjekjøp. Siktemålet er altså at ein kommune skal ha moglegheit til å sikra lokal eigarskap over tid. Vi legg ikkje skjul på at vi er opptekne av offentleg eigarskap i kraftsektoren og kva det har å seia når det gjeld langsiktig, lokal ivaretaking. Vi er usamde i den ordninga som er i dag, og som altså set grenser når det gjeld strategisk eigarskap, frivillige tilpassingar og omsetning av kraftaksjar. Til dei som framleis vil hevda at dette handlar om moglegheiter til generelle låneopp- tak, er det gjort ei presisering frå mindretalet. Forslaget er difor og utforma slik at Regjeringa skal ha moglegheit til å koma tilbake med ei lovendring som passar på akkurat det. Her er det altså på den eine sida moglegheiter og på den andre sida grenser som skal ta omsyn til dei største bekymringane frå fleirtalet.

M a r i t N y b a k k hadde her overtatt president- plassen.

Torbjørn Andersen (Frp): Fremskrittspartiet støtter saksordførerenes forslag til innstilling, og for øvrig flertallets syn i denne sak, om ikke å bifalle det fremmes forslag om. Fremskrittspartiet ser det ikke som noen kommunal oppgave å være aksjespekulant eller medeier i kraftselskap eller energiverk. Fremskrittspartiet ser det slik at enhver aksjeinvestering innebærer en viss risiko for tap, også innen energisektoren, og det ville ikke være fornuftig å la kommunene bli fristet til å ta opp store lån for å investere i kraftaksjer på vegne av kommunens innbyggere.

På den annen side er det slik at det offentlige eierskapet i Norge er altfor stort fra før. Det er et stort problem for Norge at det offentlige faktisk eier 50 pst. av bedriftene og næringslivet her i landet. Fremskrittspartiet ønsker derfor endringer bl.a. i konsesjonslovgivningen, slik at private kan kjøpe seg sterkere inn i energiverkene. Det ville bidra til at verdien av de kommunalt eide energiverkene kunne øke, og flere kommuner ville med fordel kunne selge sine energiverk til en høyere markedspris enn det de får i dag – til private – og dermed både slette sin lånegjeld og styrke sin økonomiske situasjon vesentlig i fremtiden. Et stort problem for norske kommuner i dag er faktisk høy lånegjeld. Det er et velkjent problem for oss alle. I dag er det altså slik at kommunene må selge sine andeler hovedsakelig bare til Statkraft eller til andre kommuner. Dette gir en altfor lav pris på denne type aksjer, når det er så få kjøpere i markedet.

Forslaget fra SV og Senterpartiet er altså et forslag som på en måte er med på å skru hele utviklingen i energisektoren tilbake i tid, og heldigvis er det ingen andre enn de to partiene selv som synes at forslaget er noe særlig godt. Det er heller ingen tvil om at kommunene ikke er et godt nok profesjonelt eierskap. Kraftbransjen, energi- bransjen, er i dag blitt særdeles komplisert, og vi trenger profesjonelle eiere som kan ivareta og føre norske energibedrifter videre i en særdeles konkurranseutsatt situasjon, som de kommer til å møte i fremtiden. Derfor er min klare konklusjon at kraftmarkedet og energiverkene

må få et mer profesjonelt eierskap, og kommunene passer på ingen måte inn i dette eierskapet.

Karin Andersen (SV): Denne saken dreier seg om Norge som energinasjon. Det har gått en stor oppkjøpsbølge over landet i energisektoren. Den har rullet, og vi vil se at den går videre. Kampen vil stå om markedsandeler og hvem som skal ha milliardinntektene fra elkundene.

Tradisjonelt har Norge hatt stor offentlig kontroll og styring med energiressursene. Spørsmålet er om man ønsker å opprettholde nasjonal styring med dette, og om offentlige eiere er en del av den strategien. Statkraft er nå gitt nye finansielle muskler av stortingsflertallet. Man regner med at de skal ivareta en slik rolle, men det er helt tydelig at flertallet og Regjeringen ønsker at kommunesektoren skal ut som eiere av kraftmarkedet. Fremskrittspartiet og Høyre sier det tydelig og åpent. Arbeiderpartiet sier det ikke, men i praksis er det denne saken dreier seg om.

For saken er den at det er mange kommuner som i dag er eiere i kraftmarkedet. Og det denne lovendringen som ble vedtatt i fjor vår, gjorde, var å frata kommunene muligheten til å oppføre seg som andre fornuftige eiere og ivareta sine interesser som eiere i kraftmarkedet. De skal nektes noe som andre eiere kun kan nektes av sine bankforbindelser hvis bankforbindelsen mener at de ikke har økonomisk ryggrad til å ta opp lån. Slik ville det også være med kommunesektoren.

Grunnen til at SV ble oppmerksom på dette da vi behandlet lovendringen i fjor vår, var et brev fra Kommunalbanken som komiteen fikk. Og i det brevet skriver Kommunalbanken:

«Kommunalbanken har i sin høringsuttalelse som et eksempel vist til kommunale investeringer i kraftselskaper. I forbindelse med omstruktureringen av kraftsektoren har enkelte kommuner, spesielt i distriktene vist stort engasjement for å bevare kommunal innflytelse og eierskap. Det har eksempelvis forekommet at enkeltkommuner i heleide kommunale kraftlag har vedtatt å selge sin andel av kraftlaget i det åpne markedet. Øvrige kommuner har vedtatt å benytte seg av sin forkjøpsrett ut fra et sterkt ønske om å opprettholde det lokale eierskapet i kraftlaget. Kommunal- og regionaldepartementet har i Ot.prp. nr. 43 vist til at det ved opprettelsen av kommunale aksjeselskaper for ivaretagelse av ordinære kommunale oppgaver vil behov for aksjekapital være begrenset. I eksempelet som nevnt ovenfor derimot hadde kommunene ikke vært i stand til å overta eierandelen uten ved bruk av lånefinansiering. Ved slike lånehenvendelser vurderer både fylkesmennene og finansinstitusjonene på ordinær måte om den samlede gjeldsbyrden ikke er større enn det som er forsvarlig ut fra balanse i årsbudsjett og økonomiplan.»

Det betyr at Kommunalbanken her gir SV og våre medforslagsstillere rett i det vi sier, nemlig at vi her lager et problem for de kommunene som ønsker å opptre som ansvarlige eiere i kraftmarkedet og ivareta sine eierinteresser ut fra hvordan de sjøl vurderer situasjonen, og i

samråd med sine kreditorer vurdere en låneopptakssituasjon.

Jeg deler synet til representanten Magnhild Meltveit Kleppa om at vi neppe vil finne storspekulantene blant kommunene. Her er det snakk om å ivareta et langsiktig eierskap, der man først og fremst ønsker å sikre lokalt eierskap.

Hver gang denne saken eller lignende saker diskuteres, snakkes det veldig høyt om den enorme risikoen som er forbundet med oppkjøp av slike aksjer. Det er alltid noe risiko forbundet med oppkjøp av aksjer, men få aksjer har vært så stabile og så trygge på avkastning som kraftaksjene.

Det er nok slik at enkelte kommuner ikke ønsker å opptre i en slik profesjonell eierrolle som det blir vist til, men noen vil det kanskje. Og saken er da den at det vil flertallet og Regjeringen nå nekte dem. De vil nekte den måten å kunne håndtere sitt eierskap på, noe som på sikt vil gjøre det umulig for kommunene å opprettholde den store andelen av aksjemarkedet som de nå eier. Jeg oppfatter at det er en politisk målsetting med hele forslaget som i utgangspunktet ble forsøkt skjult, og ikke ble tatt opp som en tydelig hensikt med forslaget.

Så til de praktiske innvendingene som har kommet til forslagsteksten som lå i Dokument nr. 8-forslaget. Da saken var oppe i fjor vår, ble det sendt en henvendelse til Regjeringen for å få lovteknisk bistand til å utforme teksten. Lovteksten som kom tilbake, kom på et tidspunkt da komiteen var i ferd med å avgi innstilling, og det var allerede da på det rene at lovteksten som ble foreslått, ikke var spesielt god. Derfor er det også nå gjentatt i forslaget at man i så fall ber Regjeringen komme tilbake med en lovendring som bedre ivaretar intensjonen i forslaget, nemlig at det ikke skal åpnes for et generelt aksjekjøp, men bare for dette spesielle formålet, som både av historiske og eierstrategiske grunner også burde være viktig for Regjeringen å opprettholde.

Jeg skal ikke fremme forslaget om igjen, men jeg må si at jeg er forundret over at Arbeiderpartiet, som i lang tid har vært en forkjemper for at det offentlige fortsatt skal ha en mulighet til å opptre som eiere i dette strategisk og økonomisk viktige markedet i Norge, lar kommunene som sitter med eierskap, i stikken på den måten som dette lovforslaget gjør. Det forbauser meg sterkt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Presidenten vil foreslå at replikkordskiftet begrenses til tre replikker – og anser det for vedtatt.

Einar Johansen (A): Det er jo slik at salg mellom eiere styres av vedtekter og aksjonæravtaler. Hvis man vil ha et salg, er det klart at det går an å selge de aksjene også hvis man tar seg bryet med å endre vedtekter og aksjonæravtaler. Det tar bare litt lengre tid å gjøre det på det viset.

Jeg tror at all erfaring viser at kraftlagene slår seg sammen for å kunne konkurrere i markedet. De små kraftlagene er naturligvis tapere i et slikt spill, for det er store summer det er snakk om. Jeg vil bare vise til at da

energiloven kom helt på begynnelsen av 1990-tallet, la man der opp til at man skulle stimulere til større enheter, og det var vel noen som hadde urealistiske mål for hvor store de enhetene skulle bli, og hvor få det skulle være i landet. Iallfall har det beveget seg den veien, selv om det går sakte. Det er klart at her må kommunene skaffe til veie veldig, veldig store summer hvis man skal være med og konkurrere. Jeg er nok tilhenger av nasjonalt eierskap, og det er jo slik at fallrettigheter og konsesjoner også er betinget av nasjonalt eierskap, inntil 75 pst. så vidt jeg husker i farten. Det er ikke slik å forstå at man ikke vil ha et nasjonalt eierskap, men man har andre måter man kan ordne det på.

Jeg vil bare gjenta at kraftomsetningen fungerer bra i dag. Da man startet med oppbyggingen av kraftanleggene, var det naturlig at det oppstod kommunale eierskap eller andelslag som andre brukte som modell for å få lys rundt omkring i by og bygd. I dag er det helt annerledes. Forbrukerne er tjent med større eiere som kan få til en rasjonell drift, og også vi burde være opptatt av at det er det som tjener forbrukerne aller mest, og ikke det at kommunene opptar lån for å sikre seg lokalt eierskap og dermed ikke kan dra stordriftsfordeler og ha de mulighetene som ligger i det å skaffe rimelig strøm fram til forbrukerne.

Karin Andersen (SV): Det er riktig at det er viktig å fokusere på at forbrukerne trenger både en trygg, sikker og rimelig elforsyning, og at det trenger å være profesjonelle eiere for å få til det. Men jeg stusser nok over at representanten Johansen fra Arbeiderpartiet nå nesten i klartekst sier at det er unaturlig at det er kommunene som kan være det, at man har andre måter å ordne dette på og sikre offentlig eie. Jeg regner med at man sikter til Statkraft og den store kapitalutvidelsen som man har fått til der. Det burde kanskje borge for at det betyr at Arbeiderpartiet er helt sikker på at Statkraft skal fortsette som stor eier og ikke privatiseres.

Men når representanten Johansen viser til at det bare er de store enhetene og de store eierne som kan tilby gode vilkår til sine kunder, medfører vel ikke det riktighet. Denne saka dreier seg ikke om at man pålegger kommunene å fortsette som eiere eller pålegger dem å kjøpe seg opp. Det dreier seg om å gi dem den samme muligheten som andre eiere i kraftmarkedet har, nemlig til å ta opp lån når de ønsker å utvide sitt eierskap av strategiske eller forretningsmessige grunner. Slike vurderinger må alle eiere kunne få lov til å gjøre helt uavhengig av hvem de er. Det dreier seg om like regler for dem som opptrer i det samme markedet, og den forutsetningen blir brutt med dette forslaget som er lagt fram nå.

Torbjørn Andersen (Frp): Jeg har inntrykk av at SV fortsatt lever i den tidsalderen da det offentlige hadde monopol på fossekraft og arvesølv. Det var slik det skulle være før i tiden.

Jeg må si at jeg har litt vanskelig med å få tak i formålet, spesielt til representanten fra SV, med dette offentlige eierskapet. Jeg kan ikke se noen særlig praktisk nytte

for norsk energiproduksjon at man skal få et slikt eierskap som det sannsynligvis her legges opp til. Da energiloven kom i 1990, ble energimarkedet liberalisert. Den gangen var det over 200 energiverk. Alle sa den gangen at det skulle ned til fem-seks-sju-åtte-ni-ti, det skulle skapes større enheter, og det skulle bli konkurranse. Den utviklingen har gått noe tregere. Selv om enkelte fortsatt ønsker at det skal være et sterkt offentlig eierskap i energisektoren, og at arvesølvet må beholdes på offentlige hender, vil jeg gjerne få spørre om det er slik at SV legger opp til at vi skal få en ny type rike kraftkommuner. Vi vet at de kommunene – jeg kan nevne Bykle i mitt fylke Aust-Agder, som er landets rikeste kommune – som har mye kraftressurser og kraftproduksjon innenfor sine grenser, er blant landets rikeste målt i inntekter pr. innbygger. Hvis noen kommuner skulle gå til store oppkjøp av kraftaksjer, kunne det ikke bli en bieffekt at vi fikk nye kommuner som ble veldig rike, mens andre igjen ble fattige fordi de solgte til en dårlig pris – og man får en dårlig pris i dagens marked.

Karin Andersen (SV): Grunnen til at vi er opptatt av energisektoren, er at det er store verdier der. Det har det vært, og det kommer det til å være framover. Det kommer til å være meget verdifulle papirer for dem som eier disse ressursene. Det er inntekter på dette, og det dreier seg om styring. SV har ingen ting imot at det offentlige får inntekter. Tvert imot, vi synes det er helt riktig både at det offentlige sikrer strategisk eierskap, og at det offentlige kan få inntekter av virksomhet som kaster mye av seg. I kraftsektoren er det både bedriftsøkonomisk for tjeneste og grunnrente. Så det er en svært viktig sektor.

Så spør representanten fra Fremskrittspartiet om det er noe problem at noen kommuner i så fall vil bli rike av å være eiere. Nei, det at noen kommuner blir rike, er ikke det største problemet SV ser. Vi ser nok et større problem i at rikdom hopper seg opp på private hender og på forretningsmessig basis, som det er mye vanskeligere å kunne fordele ut igjen til oppgaver som er vesentlige og viktige.

SV har i denne saken overhodet ikke tatt opp igjen noen omkamp på energiloven, og det er ikke det denne saken dreier seg om. Den dreier seg altså om det Fremskrittspartiet burde forstå, nemlig like regler for dem som skal opptre i det samme markedet. Her lager man ett sett med regler for private aktører og eiere og et annet sett med regler for kommunale eiere, for de får nemlig ikke lov til å oppta lån hvis de skal ivareta eierskapet sitt på en fornuftig og langsiktig måte. De kan velge å selge, de kan velge å kjøpe, men nå har man altså bestemt at de ikke skal kunne gjøre det samme som andre eiere. Det er et prinsipp som jeg i hvert fall hadde håpet at Fremskrittspartiet hadde skjont.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk.

Statsråd Sylvia Brustad: I Ot.prp. nr. 43 for 1999-2000 foreslo Regjeringa en presisering av gjeldende låne-regler for kommunesektoren. Denne endringa førte til at kommunene ikke lenger har adgang til å ta opp lån for å

kjøpe aksjer, og lånefinansiert aksjekjøp innebærer en risiko for økonomisk tap som kommunene etter vår mening ikke bør kunne ta.

Kommunene skal jo ivareta viktige samfunnsoppgaver, som f.eks. drift av barnehager og skoler for sine innbyggere. Lova, slik den er i dag, gir kommunene adgang til å lånefinansiere slike investeringer som er nødvendige for å tilby disse velferdstjenestene. Jeg mener at å åpne for at kommunene kan lånefinansiere kjøp av aksjer, kan ha flere negative konsekvenser.

Om en kommune tar opp store lån for å kjøpe aksjer, vil kommunen få en tyngre gjeldsbyrde. Dette vil medføre at den neste generasjon innbyggere i kommunen vil kunne sitte igjen med høy gjeld. En del av kommunens framtidige inntekter må derfor benyttes til å betjene denne gjelden i stedet for til bedre velferdstjenester for innbyggerne. Resultatet av dette kan bli et redusert tjenestetilbud. Lovforslaget fra representantene Kleppa og Andersen er riktignok basert på en framtidig forventet avkastning på disse aksjene. Selv om vi forventer at kraftsektoren kaster midler av seg i framtiden, vil dette neppe gjelde alle kraftselskaper. For enkelt-selskaper vil avkastningen kunne bli liten eller utebli helt. Som resultat vil da kommunen kunne sitte igjen med høy gjeld og ikke noe forventet overskudd, som skulle ha finansiert velferdstilbudet i kommunen.

Hensikten med forslaget fra Kleppa og Andersen slik jeg forstår det, er å åpne for at kommunen kan lånefinansiere kjøp av kraftaksjer. Jeg vil påpeke at det i lovteksten ikke er mulig å skille mellom kjøp av aksjer i et kraftselskap og kjøp av aksjer i et hvilket som helst annet selskap som er notert på norske eller utenlandske børser. Også på dette grunnlaget er det at jeg har frarådd å foreta de foreslåtte endringene i loven.

Kommunelovens regler om økonomisk forvaltning bør bidra til en sunn og god økonomistyring i kommunene. Med en god økonomisk styring vil kommunene kunne sikre et stabilt velferdstilbud både på kort og på lang sikt. Jeg ønsker ikke å hindre at kommuner som har egne midler, kan kjøpe aksjer i kraftmarkedet. Jeg mener imidlertid at å lånefinansiere kjøp av aksjer i praksis vil påføre kommunene for stor risiko.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Det er eit uttrykk som seier at der det er vilje, der er det veg. Eg synest både brevet frå statsråden og hennar innlegg i dag viser at ho ikkje er interessert i å undersøkje moglegheitene noko nærmare. Eg finn grunn til å minna om at det faktisk ikkje er kreativiteten korkje i SV eller i Senterpartiet som ligg til grunn for det forslaget som er fremma, men ei påvising frå Kommunalbanken til komiteen av kva endringane i kommunelova i fjor innebar.

Det er faktisk òg slik at for den som er opptatt av at mange kommunar har ei høg gjeldsbyrde, vil det her ligga moglegheiter for avkastning, som basis for finansiering av offentlege tenester. Eg merka meg at statsråden på dette punktet faktisk er einsidig opptatt av å sikra dei

kommunane som frå før har midlar, moglegheiter til å skaffa seg ytterlegare inntekter.

Intensjonen bak er altså den som Kommunalbanken peikte på. Det er kommunar som i dag er interesserte i å vareta lokal eigarskap. Nokre er kvar einaste veke pressa til å vurdera å selja sine kraftaksjar fordi det ikkje er samsvar mellom oppgåver og midlar i dag. Men nokre kommunar ynskjer altså at det framleis skal vera mogleg å vareta den lokale eigarskapen med dei fordelane dei ser det har.

Statsråd Sylvia Brustad: Jeg har for så vidt ikke så veldig mye mer å legge til i forhold til det jeg sa i mitt forrige innlegg.

Jeg tror at vi må konstatere at vi i denne saken er uenige. Jeg mener at det er en for stor risiko å la kommunene få muligheten til å lånefinansiere kjøp av aksjer. Det vil kunne føre til, som jeg sa, at en del kommuner vil opparbeide seg stor gjeld som andre i framtida vil være nødt til å betale, og som jeg også tror vil kunne gå ut over det tjenestetilbudet som kommunene skal ha til sine innbyggere. Jeg har ikke noe mer å legge til enn det jeg sa i mitt forrige innlegg. Her er vi uenige, og jeg er glad for at det er et flertall som støtter det som også er Regjeringas syn.

Karin Andersen (SV): Statsråden tegner et bilde av kommuner som man frykter skal løpe av sted og ta opp svære lån som skal sette over styr muligheten både til å bygge barnehager, skoler og ivareta sine primæroppgaver.

Jeg vil minne om at denne nye loven har gjeldt i ett år. I alle år før det har kommuner hatt mulighet til å ta opp slike lån. Det var altså i 1991 den nye energiloven kom, og det betyr at vi har flere års erfaring bak oss med både ny energilov, mange kommunale energieiere og mulighet til å ta opp lån. På hvilket grunnlag og hvilke erfaringer er det Regjeringen bygger det syn at kommunene kommer til å oppføre seg så uansvarlig at de kommer til å søke om store låneopptak som de ikke greier å betjene? Jeg har til gode å se slik løselevnet fra kommunenes side. Tvert imot opplever jeg at de fleste av dem er svært forsiktede. Og jeg tror ikke det er så veldig mange kommuner som vil ha bruk for en slik mulighet som denne åpningen ville gi, men jeg reagerer sterkt på at man setter kommunene i en annen konkurransesituasjon enn andre eiere.

Så vil jeg spørre til slutt om det er Regjeringens politikk gjennom dette lovforslaget at kommunesektoren sakte, men sikkert skal fases ut som eiere i energisektoren. Hvis det ikke er det, vil Regjeringen om ikke altfor lenge være nødt til å endre denne loven igjen slik at kommunesektoren kan ivareta eierskapet sitt på en fornuftig måte, slik som andre eiere kan, hvis man fortsatt ønsker et slikt eierskap. Hvis ikke, vil dette i praksis være en måte der man langsomt skviser kommunene ut som eiere i kraftsektoren.

Statsråd Sylvia Brustad: Når Regjeringa mener at vi bør ha et regelverk som bidrar til en sunn og god økono-

mistyring i kommunene, betyr ikke det at vi betrakter kommunesektoren som uansvarlig, slik som representanten Andersen her antyder, men vi mener rett og slett at lånefinansiert aksjekjøp, slik som foreslås, innebærer en risiko for økonomisk tap som kommunene ikke bør ta.

Regjeringa har ikke gjennom behandlinga av denne saka tatt stilling til det siste som representanten Andersen var opptatt av, nemlig kommunesektoren som eiere eller ei. Det er ikke det som er temaet i denne saka.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk, og replikkordskiftet er dermed avsluttet.

Sverre J. Hoddevik (H): Det var et innlegg fra Senterpartiet for betydelig tid siden som fikk meg til å tegne meg på talerlista. Her ble Høyre nærmest beskyldt for å ha uttrykt mistillit til lokaldemokratiet, og det er på ingen måte tilfellet. Derimot har Høyre høyst begrenset tillit til norske kommuner som spekulanter, og det blir jo noe helt annet naturligvis, for det er det vi i dette tilfellet snakker om.

Jeg skal innrømme at vi gjennom en årrekke har hatt problemer med det som heter vertikalt integrerte kraftselskap, der man har hatt formidlingssalg, produksjon og linjeeierskap i samme selskap. Og hvis man får utsalg i et sånt selskap, kan enkelte som vil ta ansvar for linjene, få et visst økonomisk problem. Men forslagsstillerne her snakker jo ikke om infrastruktur, de snakker ikke om et offentlig ansvar, nei, her er det snakk om strategiske oppkjøp og avkastning. Det er det SV og Senterpartiet har som argumentasjon. Og det er det som forundrer meg i denne situasjonen, at man ikke er opptatt av en utfasing av offentlig eierskap der man tar vare på det som er et offentlig ansvar, nemlig infrastruktur.

Så vil jeg peke på mindretallsmerknaden der man sier:

«Det er grunn til å peke på at kommuner som på et aktuelt tidspunkt har egne midler til å foreta aksjekjøp til dette formålet, kan gjøre like fatale vurderinger som de som ville være avhengig av lån ...».

Dette er en gedigen misforståelse fra mindretallets side. Det er faktisk slik at en kan gjøre like dårlige forretninger med egne midler som med lånte midler, men fataliteten av det er annerledes. Og det har statsråden og saksordfører gjort rede for; fataliteten er annerledes når disse dårlige disposisjonene blir gjort med lånte midler enn om de ble gjort med oppspart kapital.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Magnhild Meltveit Kleppa (Sp): Eg takkar for Hoddevik si klargjering av Høgre sitt standpunkt. Eg kan berre nok ein gong konstatere at det heller ikkje frå Høgre si side er vilje til å setja seg inn i på kva bakgrunn dette forslaget vart fremja, den henstillinga, den påvisinga som kom frå Kommunalbanken i forhold til dei grensene som no vart sette, der moglegheita altså har vore der før, men der endringa i fjor førte til ei innstramming.

Så gjev Høgre sitt innlegg meg moglegheit til eit spørsmål som gjeld framtidig eigarskap innan kraftsektore-

ren. Dersom Sverre Hoddevik skulle gi råd om på kva måte ein framover skulle sikra offentleg og lokal eigarskap, ville han då meina at det hadde noko for seg å framleis gi lokale folkevalde moglegheit til å ta opp lån i ein situasjon der dei var utan likvide midlar? Det kunne til og med gjerast med ei tidsavgrensing. Ville han gi det rådet, eller meiner han at den innstramma som no har skjedd, ikkje får følgjer? Eg vil påstå at Karin Andersen (presidenten klubbar) vil få rett i høve til konsekvensane dette vil ha når det gjeld utfasing (presidenten klubbar).

Presidenten: Tiden er ute.

Sverre J. Hoddevik (H): Det er slik at evnen og viljen til å sette seg inn i hva dette dreier seg om, kan variere, men jeg kan forvise representanten Meltveit Kleppa om at disse praktiske situasjonene har undertegnede sett på nært hold gjennom mange år. Slik at det er ikke helt ukjent for undertegnede hva som skjer i disse kommunale selskapene.

Jeg har tidligere i mitt innlegg sagt at det finnes kuriøse situasjoner med hensyn til infrastruktur der enkelte kommuner kan komme i en litt klemt situasjon. Men det er også fra Høyres og min side sagt at i disse spesielle situasjonene vil, med et slikt verktøy som man legger opp til her, bivirkningene være umåtelig mye større enn de tilsiktede virkningene. Så da må man fremme et forslag av en helt annen spesiell karakter hvis man skal treffe den kuriositeten som Meltveit Kleppa og undertegnede nå debatterer. Noe råd for øvrig er ikke lett å gi utover det som allerede er sagt, men jeg føler for så vidt at saken så langt er utdebattert og har ikke mer å legge til.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til replikk. Flere har heller ikke bedt om ordet til sak nr. 2. (Votering, se side 418)

S a k n r . 3

Innstilling fra justiskomiteen om lov om stiftelser (stiftelsesloven) (Innst. O. nr. 74 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 15 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 55 minutter, og at taletiden blir fordelt slik på gruppene:

Arbeiderpartiet 10 minutter, Kristelig Folkeparti 10 minutter, de øvrige gruppene 5 minutter hver og én av de uavhengige representantene 5 minutter.

Videre vil presidenten foreslå at det blir gitt anledning til replikkordskifte på inntil tre replikker med svar etter innlegg av hovedtalerne fra hver partigruppe og etter innlegg fra medlemmer av Regjeringen.

Det blir videre foreslått at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Finn Kristian Marthinsen har ordet på vegne av saksordfører, som sitter i Lagtinget.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): På vegne av saksordfører Åse Wisløff Nilssen vil jeg understreke at forslaget til ny lov om stiftelser inneholder mange forbedringer i forhold til dagens lov. På de fleste punkter er innstillingen fra justiskomiteen enstemmig. En samlet komite har merket seg at proposisjonen ikke inneholder noen vurdering av hvilken funksjon stiftelser har i Norge. Det er heller ingen vurdering av hvilken rolle norske stiftelser kan eller bør ha i fremtiden. Det er heller ikke tatt med en vurdering av erfaringer fra andre land for å utforme den politikk som på den beste måten fremmer stiftelsesens positive bidrag til samfunnet.

Komiteen har i sine merknader trukket inn noen av disse viktige vurderingene, da vi vil gi signaler om i hvilken retning vi ønsker at utviklingen skal gå.

Det skjer en betydelig oppbygging av formue på private hender i landet vårt. Derfor er det viktig gjennom ulike tiltak å stimulere til at private i større grad enn tidligere finner det ønskelig å opprette stiftelser som tilgodeser samfunnsnyttige formål. Vi ønsker en utvikling der stiftelser i større grad kan være aktive samfunnsaktører og bidra med midler til kultur, forskning, humanitære og sosiale tiltak.

Etablering av stiftelser gir privatpersoner, bedrifter og andre en god mulighet til å bidra med midler til samfunnsnyttige tiltak, samtidig som vi ønsker at stadig flere skal se på stiftelser som en god måte å forvalte midlene sine på.

Komiteen er gjort kjent med at man i utlandet også har stiftelser med et lokalt utgangspunkt. Slike stiftelser særpreges ved at de fremmer frivillig innsats og dugnadsånd på det lokale og regionale plan. Komiteen mener det er ønskelig å stimulere til en slik utvikling også i Norge.

Komiteen er enstemmig i å understreke viktigheten av at lovgivningen, både stiftelseslovgivningen, skattelovgivningen og andre aktuelle lover, stimulerer til opprettelse av flere allmenntilgode stiftelser i Norge i fremtiden.

Like viktig er det at det ikke gjøres unødige komplisert å opprette eller å drive en stiftelse, eller at stiftelser påføres kostnader som reduserer deres evne til å oppfylle sitt formål. En slik politikk vil være nødvendig og viktig, ikke minst for det som ofte omtales som den tredje sektor.

Proposisjonen bærer et visst preg av at ønsket om å kontrollere stiftelser har vært grunnleggende for utformingen. Kristelig Folkeparti mener det er en negativ tilnærming til saken. Som hele komiteen sier i sin merknad under kapittel 3:

«Det er ikke en oppgave for lovgiver å gripe inn for å beskytte myndige og handlingskompetente enkeltpersoner mot ufornuftige disposisjoner.»

Forslaget om å opprette et stiftelsestilsyn bunner i ønsket om å føre kontroll og tilsyn med stiftelsene. Kristelig Folkeparti ser behovet for å føre en viss kontroll med stiftelser, fordi det ikke er noen eierkontroll, slik det er f.eks. i selskaper. Det er også naturlig at det offentlige utøver dette tilsynet, men Kristelig Folkeparti mener departementets forslag om stiftelsestilsyn ikke er ønskelig. I dag er det fylkesmennene som utøver tilsynet og kon-

trollen. Det er en ordening som har fungert greit, og som innebærer en nærhet til brukerne som er verdifull. Denne nærheten gjør det enklere å veilede og å yte service overfor stiftelsene og lokalmiljøet for øvrig, som vil gå tapt dersom det opprettes et sentralt stiftelsestilsyn.

Kristelig Folkeparti har foretatt en avveining av de godene man oppnår ved å opprette et stiftelsestilsyn, f.eks. kompetanse innenfor saksfeltet, effektiv ressursutnyttelse og ensartet praksis og forutsigbarhet, opp mot de godene som dagens ordening medfører.

Vi tror også at de positive effektene som beskrives ved opprettelsen av et stiftelsestilsyn kan bli realisert med dagens ordening, dersom man satser på skoloring av fylkesmennene. Kristelig Folkeparti mener at med de teknologiske muligheter som finnes i dagens samfunn, må det være mulig å samle og utveksle praksis og erfaringer fra de forskjellige fylkesmannsembetene. Slik vil man også kunne øke kompetansen og sikre ensartet praksis.

Etter Kristelig Folkepartis mening innebærer ikke forslaget om opprettelse av et stiftelsestilsyn og et stiftelsesregister et skritt i riktig retning når det gjelder målet om et enklere Norge.

I dag kan stiftelser bli registrert på tre forskjellige måter, gjennom Foretaksregisteret, Enhetsregisteret eller i fylkesmannens register over stiftelser. Det er allerede i dag lagt opp til at registrering skal skje så samordnet som mulig, og det er laget en fellesblankett som kan brukes til registrering. Forslaget om å opprette et sentralt stiftelsesregister vil bare i begrenset grad medføre noen forenkling, for det nåværende «to- og tresporede» system vil ikke forsvinne.

Når departementet i tillegg ønsker å belaste stiftelsene med gebyrer ved registrering, innebærer det at belastningen ved departementets forslag blir større enn de fordelene som oppnås. Kristelig Folkeparti har derfor gått imot dette.

Når det gjelder forslaget om å innføre gebyrer, vil vi spesielt understreke at det finnes mange små stiftelser, og at gebyrene vil svekke stiftelsenes evne til å tilgodese allmennyttige formål med midler. Det mener Kristelig Folkeparti er en uønsket utvikling.

Størrelsen på stiftelsens midler varierer, og et flertall i komiteen har sluttet seg til departementets forslag, som går ut på at næringsdrivende stiftelser skal ha en grunnkapital på minimum 200 000 kr, og alminnelige stiftelser skal ha en grunnkapital på 100 000 kr.

Årsaken til at næringsdrivende stiftelser er underlagt noen egne regler, i tillegg til kapitalkravet, er at disse i større grad enn andre stiftelser har kreditorer. I noen tilfeller utvikler en alminnelig stiftelse seg til å bli en næringsdrivende stiftelse – for disse tilfellene er det gitt overgangsregler om fra hvilket tidspunkt stiftelsen er å regne som næringsdrivende mv.

Kristelig Folkeparti er fornøyd med den forenkling som er skjedd ved at det ikke lenger skal skilles mellom forskjellige typer næringsdrivende stiftelser, slik det har vært gjort hittil. Dersom en næringsdrivende stiftelse taper 2/3 av grunnkapitalen, eller egenkapitalen er lavere enn forsvarlig, får styret en plikt til å handle.

Flertallet i komiteen, alle unntatt Arbeiderpartiet, har understreket at stiftelser med et allmennyttig formål fortsatt skal være fritatt for beskatning. Et viktig punkt som Kristelig Folkeparti finner grunn til å understreke, er at en fornuftig kapitalforvaltning ikke skal utløse skatteplikt. Det ville bli umulig å sette opp regler om at visse former for kapitalforvaltning, f.eks. bankinnskudd, skal være skattefrie, mens andre former, f.eks. investeringer og omsetning av aksjer, skulle være skattepliktige. Det viktige skillet her, i forhold til næringsdrivende stiftelser, er om inntektene ved forvaltningen bidrar til å realisere det allmennyttige formålet med stiftelsen.

Kristelig Folkeparti har sluttet seg til departementets forslag til grunnkapitalens størrelse, men vil understreke at det skal være adgang til å gi dispensasjon fra dette kravet. Vi mener at dispensasjonsadgangen ikke skal praktiseres på en rigid måte. Her er det viktig å se på hvilke grunner som taler for at det gjøres unntak. Foreligger det gode grunner for å fravike hovedregelen om 100 000 kr i grunnkapital, bør det gjøres. Kristelig Folkeparti har ikke sluttet seg til forslaget fra mindretallet om at grunnkapitalen skal settes til 10 000 kr, da vi mener dispensasjonsadgangen fra lovens hovedregel vil være tilstrekkelig til å ivareta de tilfellene der en stiftelse bør opprettes, selv om den ikke oppfyller kravet til grunnkapital.

Komiteen mener også at det bør være adgang til å dispensere fra forbudet om at stiftelsens midler ikke skal kunne deles ut til stifterens oppretter eller dennes ektefelle/samboer. Dette gjelder tilfeller der gode grunner taler for det, f.eks. der en ideell organisasjon oppretter en stiftelse som skal ivareta formål som organisasjonen selv ivaretar. Da skal det være mulig også for denne organisasjonen å motta midler fra stiftelsen. Også andre tilfeller er nevnt. Jeg henviser til innstillingen for nærmere detaljer.

Komiteen har også enstemmig sluttet seg til forslagene om hva som skal skje med stiftelsens midler dersom stifteren er død, og stiftelsen ikke oppfyller minstekravet til grunnkapital.

Når det gjelder organisering av stiftelsens organer, blir dagens ordening videreført. Alle stiftelser skal ha et styre. Styret kan bestå av en person, men i visse tilfeller settes det et minstekrav til antall styremedlemmer. Hvis stiftelsen forvalter en kapital på mer en 3 mill. kr, må styret ha minst tre medlemmer.

Kristelig Folkeparti, og hele komiteen, er fornøyd med at departementet på dette området ikke følger opp utvalgets forslag om at stiftelsens oppretter ikke skal kunne sitte i styret. Det kan ha stor betydning for oppretteren at han eller hun senere kan få være med på å forvalte stiftelsens midler og dermed realisere sine gode intensjoner. Det er også viktig at lovverket ikke setter så strenge krav til antall styremedlemmer at det vil bli vanskelig for små stiftelser å oppfylle kravene.

En stiftelse kan også ha andre organer enn styret, men da må det bestemmes konkret. Det skal gis klare regler for hva slags kompetanse disse andre organene kan ha, og de har ikke mulighet til å gripe inn i styrets kompetanse. Dessuten skal alle stiftelser underlegges regnskaps- og revisjonsplikt.

Jeg vil til slutt anbefale komiteens innstilling.

Astrid Marie Nistad (A): Lovforslaget vi har til handsaming her i dag, er ein revisjon av noverande stiftelseslov. Endringane som er føreslegne, bygger på forslag frå Stiftelseslovutvalet, som vart nedsett i 1996.

Bakgrunnen for gjennomgangen var ei rekke avslørningar om at ikkje alle stiftelsar følgde opp stiftelsen sitt formål.

Kjenneteiknet på ein stiftelse er at ein formuesverdi ved ein rettsleg disposisjon vert stilt til rådvelde for eit bestemt føremål. Ein stiftelse er ein sjøveigande institusjon – eller rettare sagt: utan eigar. Det er dette som skil stiftelsar frå andre selskap, der ein har selskapsdeltakarar som eig ein del av selskapet sin formue. Vi må òg skilje mellom stiftelsar og foreiningar. Både selskap og foreiningar vert styrte av dei som eig selskapet, eller av medlemene i foreininga. Ein stiftelse vert forvalta etter eigne organ som ikkje har grunnlag i eigarposisjon eller medlemskap, men som sjølvstendig er sett til å forvalte stiftelsen i samsvar med føremålet for skipinga. Stiftelsar kan ha eit vidt spekter av føremål, frå ideelle til næringsorienterte.

Siktemålet med lovarbeidet er å ta vare på stiftelsen sitt særpreg som organisasjonsform, gjere loven meir brukarvenleg samt forhindre misbruk av stiftelsesforma.

For Arbeidarpartiet er det viktig å ha eit lovverk som forhindrar misbruk og gjev rom for best mogleg einsarta kontroll. Vi støttar forslaget om at det må vere ein grunnkapital ved skipinga av ein stiftelse, men med rett til dispensasjon i enkelte tilfelle. At det skal vere rekneskaps- og revisjonsplikt for alle stiftelsar, ser vi på som ein god regel, ikkje minst ut frå det eg alt har sagt om bakgrunnen for stiftelsesforma.

Vi vil ha tilsyn som gjev einsarta praksis, og slik sikre at kompetansen på dette spesielle rettsområdet vert betre, og samstundes få ein effektiv ressursbruk. Med bakgrunn i den store tilslutnaden som dette har fått frå høyringsinstansane, føler vi òg at dette er noko som så vel dagens kontrollorgan som private og allmennyttige stiftelsar støttar fullt ut.

Vi har bedt departementet kome attende til Stortinget med ei konkret plassering. Arbeidarpartiet ser ikkje for seg eit nytt frittstående tilsynsorgan, men vil tilrå å legge det til eit allereie eksisterande organ eller til eit bestemt fylkesmannsembete.

Det er underleg at dei borgarlege partia i komiteen her i Stortinget, med unntak av Framstegspartiet, ikkje ser det nødvendige i å få gjennomført arbeidet med ein ny stiftelseslov og behovet for å få ei meir einsarta handsaming, ikkje minst for brukarane av det offentlege kontrollorganet og for enkeltmenneske som vil ha oversikt over alle dei stiftelsane vi har i landet. I dag har vi i overkant av 6 000 stiftelsar som er underlagde denne loven. Omsynet til publisitet, kontroll og notoritet, til legitimsjon utetter og ikkje minst til firmavarn, tilseier at ein må ha ei offentlig registrering. Ei slik organisering vil forenkle arbeidet for den enkelte stiftelsen, då det vert eitt felles skjema for registrering i tilsynet, i Enhetsregisteret og

i Foretaksregisteret – ei forenkling med eitt skjema for alle registreringane, i motsetning til i dag. Dette må vere forenklinga som alle ropar om i dagens skjemavelde. Derfor er eg som sagt forundra over den konklusjonen som her er trekt av dei borgarlege partia, ved Høgre og sentrumpartia.

Eg tek opp forslag nr. 1, på vegner av Arbeidarpartiet og Framstegspartiet.

Presidenten: Representanten Astrid Marie Nistad har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Bjørn Hernæs (H): Jeg vil gjerne henvise til innlegget fra fungerende saksordfører. Innlegget dekker på de aller vesentligste områder det synet som Høyre har i denne saken. Jeg finner liten grunn til å gjenta det. Det blir derfor bare et par svært korte merknader.

Jeg synes det er synd at Kristelig Folkeparti ikke vil være med på å sette stiftelseskapitalen til 10 000 kr, slik som Høyre, Senterpartiet og Fremskrittspartiet går inn for. At man her legger opp til en anmodning om at man skal vise romslighet i dispensasjonsordningen, burde være unødvendig. Jeg synes man kunne hatt den tillit til potensielle stiftere at de selv kunne bedømme det, uten å være avhengige av å måtte søke om dispensasjon.

Ellers er det jo ikke overraskende at Arbeiderpartiet ville ha et sentralt register, med gebyrer. Men det er nok så oppsiktsvekkende at Fremskrittspartiet er med på den galeien. Vi har merket oss fra dem som utgjør et flertall i komiteen – men som det kan tyde på, er det ikke flertall i salen – at Regjeringen mener at spørsmålet om et sentralt stiftelsestilsyn er et så grunnleggende element i lovforslaget at hvis man skulle foreta en endring på det punktet, ville det være nødvendig med en ny gjennomgang og omarbeiding av hele lovforslaget. Dette tar flertallet i komiteen til etterretning og foreslår da, i hvert fall i utgangspunktet, at hele saken blir sendt tilbake til Regjeringen.

Hvis det er slik at det forslaget blir nedstemt, kommer vi subsidiært til å forholde oss til Fremskrittspartiets forslag.

Presidenten: Før representanten Haaland Horpestad får ordet, vil presidenten spørre representanten Astrid Marie Nistad om hun også vil ta opp forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet. – Det nikkes. Dermed er forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, tatt opp.

Torill Haaland Horpestad (Frp): Stiftelser er en selvstendig enhet. På den bakgrunn er ikke bare styringen, men også kontrollen av betydning. Sett med slike øyne er det viktig med en forutsigbar og ensartet praktisering av regelverket som omhandler stiftelser.

Fremskrittspartiet mener at en sentral tilsynsenhet vil være den beste løsningen. Dette vil gi muligheter for en effektiv ressursbruk og en større utvikling av den faglige kompetansen. Denne kompetanseutvikling og bedrede effektivitet vil gi rom for bedre veiledning og service.

At et sentralt register skal bli dyrere enn ved å ha det spredt rundt hos de respektive fylkesmenn, er lite trolig – snarere tvert imot.

Så gjenstår spørsmålet om hvem som skal betale for kontroll og service av stiftelsene. Her er det viktig å vektlegge at Norge har mange små stiftelser. En må på ingen måte komme i en situasjon der gebyrene tar en uhensiktsmessig del av det som ellers skal deles ut til stiftelsens formål. Det er også her mulig å se på forskjellen mellom stiftelser som har næring som formål, og andre stiftelser.

Vi ser det som ønskelig at oppgavene kan løses på en så kostnadseffektiv måte som mulig, dvs. at vi er åpne for at et tilsyns- og serviceansvar kan legges til et allerede eksisterende organ, så lenge intensjonene ivaretas på en god måte.

Fremskrittspartiet vil naturligvis ikke på noen måte ha gebyrer som overstiger de reelle utgiftene til ordningen. Uansett vil vi ha spørsmålet om registrering av og gebyr for stiftelsene tilbake til Stortinget før endelig fastsettelse av dette.

Fremskrittspartiet ser derfor på ingen måte behov for å sende saken tilbake til Regjeringen med ønske om et nytt framlegg.

Det er åpenbart en forskjell på stiftelser som er beregnet på næringsvirksomhet, og stiftelser av rent veldedig art. På den bakgrunn tar vi opp forslaget i innstillingen, som gir et differensiert kapitalkrav ut fra hva formålet er.

Den private delen av norske bidrag til allmenntilgode formål, som forskning, sosiale og humanitære formål, er lavere i Norge enn i land det er naturlig å sammenlikne seg med. Det ville være ønskelig med større deltakelse fra de private og derigjennom den frivillige sektor i Norge.

For å oppnå en slik økt innsats må en ikke legge unødvendige stengsler og hindringer i veien for etablering av allmenntilgode stiftelser. Det å fastsette et krav om 100 000 kr i minste grunnkapital er neppe en god løsning i så måte. At en mener å åpne for en ikke så altfor rigid dispensasjonsmulighet, er heller ikke beroligende – dette fordi en ved etablering av en stiftelse ikke bør ha større usikkerhet om mulighetene for å få dette til enn nødvendig. Et lovbestemt utgangspunkt vil kunne virke avskrekkende for dem som ønsker å opprette stiftelser med lav kapital, selv om de sannsynligvis ville fått dispensasjon. Vårt forslag om en minstekapital på 10 000 kr vil medføre at slike tilfeller vil bli unngått. Jeg tar dermed opp vårt forslag til § 14 Grunnkapital.

Det vil være uheldig om et nasjonalt stiftelsesorgan skal bruke mye tid og ressurser på å behandle dispensasjonssaker på dette underordnede området. Det kan føre til at kostnadene som belastes stiftelsene, blir unødvendig høye.

Presidenten: Representanten Torill Haaland Horpestad har tatt opp det forslag hun refererte til.

Rita H. Roaldsen (Sp): Jeg vil i hovedsak slutte meg til det som fungerende saksordfører har lagt fram i innstillingen til stiftelsesloven, men jeg skal komme med noen korte kommentarer i tillegg.

Stiftelser er som sagt en hensiktsmessig måte å organisere ulike virksomheter på både i offentlig og i privat sektor. Man kan bruke stiftelser både lokalt, interkommunalt og regionalt for å løse felles oppgaver. De kan også bidra til å fremme frivillig arbeid og dugnadsånd og være en måte å organisere aktivitet på innenfor den tredje sektoren.

Det bør på bakgrunn av dette fortsatt være enkelt både økonomisk og administrativt å opprette og drive stiftelser. Når komiteen slutter seg til at en bør sidestille offentlige og private stiftelser, må kontroll og tilsyn bli tilpasset slik at også små, ideelle stiftelser fortsatt blir levedyktige.

Senterpartiet er av den oppfatning at kravet om en grunnkapital på 100 000 kr for alminnelige stiftelser kan være med på å utelukke etablering av små ideelle stiftelser. Vi ønsker derfor at egenkapitalen settes lavere, noe som kan gjøre det enklere å etablere stiftelser. Dette mener vi bør vurderes på nytt, og vi er derfor med på forslaget om å sende proposisjonen tilbake til Regjeringen, slik at den kan komme tilbake til Stortinget med et nytt forslag. Hvis dette forslaget skulle falle, støtter vi subsidiært forslaget fra Fremskrittspartiet om at det bør være en grunnkapital på 10 000 kr.

Når det gjelder styrets sammensetning, tror jeg også det er viktig, som departementet har foreslått, og som komiteen har sluttet seg til, at stiftelsens oppretter har mulighet til å sitte i styret. Bakgrunnen for å sette kapital i en stiftelse er ofte at en ønsker å ha innflytelse og følge opp intensjonene med virksomheten til stiftelsen. Da vil en utelukkelse fra styret kunne medføre at færre ønsker å sette kapital i stiftelser. Det vil etter mitt syn være uheldig og kunne medføre at vi får færre stiftelser med gode hensikter.

Når det gjelder etablering av et sentralt stiftelsestilsyn, er jeg glad for at flertallet i komiteen går mot en slik ordning. Det ser i dag ut som om det er flertall i Stortinget for å opprettholde statens regionale nivå også, og at fylkesmennene fortsatt skal ha kontroll og tilsynsoppgaver for staten, og da vil det være naturlig at de også har kontroll og tilsyn med stiftelsene. Det betyr større lokalkunnskap og nærhet til brukerne.

Når det gjelder registrering av stiftelsene, har vi i dag Brønnøysundregistrene, og skal stiftelsene registreres i flere registre og bruke samme blankett, må det jo være naturlig å legge det til samme virksomhet som foretar andre registreringer. Å opprette et sentralt stiftelsestilsyn virker både fordyrende og som unødvendig byråkrati. Det er også uheldig at utgiftene skal belastes stiftelsene, slik det er foreslått. Det overrasker meg at Regjeringen får støtte fra Fremskrittspartiet til å belaste stiftelsene med økte gebyrer. Senterpartiet ønsker ikke å belaste stiftelsene med økte gebyrer, vi mener at staten fortsatt må ta regningen med registrering, tilsyn og kontroll.

Statsråd Hanne Harlem: Forslaget til ny stiftelseslov er en lovreform av stor betydning. Det er nesten 9 000 stiftelser i Norge. Mange av disse er kanaler for betydelig donasjonsvilje og frivillig innsats. Gjennom

stiftelsene utøves det en betydelig samfunnsnyttig innsats, og hovedformålet med Regjeringens forslag til ny stiftelseslov har vært å bygge opp under stiftelsesformen.

En hovedutfordring ved lovarbeidet har vært å finne en riktig avveining mellom hensynet til at loven skal fremme viljen til å avsette midler til gode formål gjennom bruk av stiftelser, og behovet for regler som hindrer misbruk av stiftelsesformen. Jeg mener det er funnet en riktig balanse.

Lovforslaget innebærer en styrking av selvstendighetskravet. Gjennom årenes løp har det vært flere eksempler på misbruk av stiftelsesformen – både ved at stiftelser brukes til å omgå forskjellige lovregler, og ved at midler kanaliseres til andre enn dem som stiftelsen og stifteren mente å tilgodese. Det er derfor foreslått flere bestemmelser som klargjør selvstendighetskravet i forhold til viktige spørsmål, som styrets sammensetning, utdeling av stiftelsens midler og godtgjørelse til tillitsvalgte. Samtidig gir opphevelsen av skillet mellom offentlige og private stiftelser viktige forenklinger av stiftelseslovgivningen, i tråd med Regjeringens mål om et enklere regelverk.

Disse endringene slutter komiteen seg til. Komiteens flertall er imidlertid ikke enig i Regjeringens forslag om å styrke det offentliges tilsyn med stiftelsene ved å samle dette tilsynet ett sted.

Siden stiftelser ikke har eiere, har det tradisjonelt vært ansett som en offentlig oppgave å føre et visst tilsyn med stiftelsene, bl.a. for å beskytte stiftelsene mot misbruk. Dagens organisering gir ikke en tilstrekkelig samordnet og ensartet praksis, og man har ikke tilstrekkelige muligheter for å utvikle den spisskompetanse som en god service og kontroll overfor stiftelsene i dag krever.

For den som vurderer å donere store deler av sin formue til en ideell stiftelse, er det viktig å føle trygghet for at et velfungerende offentlig tilsyn vil beskytte stiftelsens formål, også etter at man selv ikke lenger er her. Tilsynet med stiftelsene er derfor viktig for å bevare stiftelsenes egenart og deres legitimitet og tillit i befolkningen. Å sikre tilliten til stiftelsesformen er derfor viktig for ønsker om å donere midler til gode formål ved bruk av stiftelser.

Stiftelseslovutvalget gikk enstemmig inn for å samle tilsynet ett sted. Forslaget fikk bred oppslutning under høringen. Blant annet ble det støttet i en fellesuttalelse fra ti private og allmennnyttige stiftelser og ikke minst i en fellesuttalelse fra fylkesmennene selv. Det er med andre ord et klart signal fra dem som har praktisk erfaring med tilsynsarbeidet.

Det er fra komiteflertallets side lagt vekt på nærhet til brukerne, og det sies videre at lokalkunnskap kan være viktig i tilsynsarbeidet. Jeg vil peke på at brukerne av en stiftelse både er de som har avgitt sine midler til stiftelsen, og de som tilgodeses ved stiftelsens virksomhet. I et flertall av stiftelsene, og særlig i de store ideelle stiftelsene som gjør en betydelig samfunnsinnsats, er brukerne ikke avgrenset til én region. Også for de mer lokalt pregede stiftelser vil lokal nærhet til tilsynet som regel tross alt være av mindre betydning enn god, rask og effektiv saksbehandling basert på en høy grad av kompetanse.

Som begrunnelse for at tilsynet fortsatt bør ligge hos fylkesmennene, viser flertallet til at man ikke ønsker å belaste små idealistiske stiftelser med belastende utgifter til gebyrer og avgifter. Det er et synspunkt man selvfølgelig kan forstå. Jeg har imidlertid vanskelig for å forstå den begrunnelsen som en begrunnelse for ikke å samle tilsynet ett sted.

Om det skal betales gebyrer, er et spørsmål for seg, som må vurderes uavhengig av spørsmålet om hvordan man skal organisere tilsynet. Selv om tilsynsoppgavene blir liggende hos fylkesmennene, kan man selv sagt bestemme at stiftelser skal betale gebyrer i forbindelse med registrering. Samtidig kan man selv sagt bestemme at det ikke skal betales gebyrer, selv om man bestemmer seg for å samle tilsynet ett sted.

Et godt og effektivt tilsyn med stiftelser krever en samling av ressurser og utvikling av kompetanse som bare en samlet og samordnet tilsynsordning kan gi. Et hovedpoeng med forslaget om en ny stiftelseslov har vært å styrke stiftelsesformen. Det vil være vanskeligere å oppnå dette uten en samordnet og dermed styrket tilsynsordning.

Jørn L. Stang (uavh): Man skal høre mye rart før ørene faller av. Man skulle kanskje ikke være så veldig forundret i disse dager, men jeg må likevel si at jeg er litt forundret over Fremskrittspartiet, mitt tidligere parti, og argumentet for å ha et sentralregister og eventuell innføring av gebyrer.

Derimot må man kanskje være fornøyd med at komiteen er enig i at det i utgangspunktet skal være fri adgang til å opprette stiftelser. Det er heldigvis ikke en oppgave for lovgiver å gripe inn for å beskytte myndige og kompetente enkeltpersoner mot enkeltes disposisjoner.

Det er rett og rimelig at det ikke er foretatt begrensninger for hvilke formål en stiftelse kan ha. Stiftelser har i dag en positiv rolle i Norges frivillige og samfunnsnyttige arbeid, og det er ofte avhengig av giverglede og – faktisk – personlig innsats.

Det vil være ønskelig å stimulere til en utvikling i Norge som fremmer frivillig innsats og dugnadsånd på det lokale og også det regionale plan. Med henblikk på dette bør også skattelovgivningen og andre aktuelle lover stimulere til flere opprettelser av stiftelser. Det må derfor ikke gjøres unødige komplisert å opprette og drive en stiftelse. Samtidig er det spesielt viktig at stiftelsene ikke påføres kostnader som reduserer deres evne til å oppfylle sitt formål. Da tenker jeg på de mindre stiftelsene.

Det er lite hyggelig at både Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet vil opprette en tilsynsenhet for stiftelser, der det med stor sannsynlighet vil bli innført gebyrer ved den sentraliserte ordningen. Dermed har jeg liten tro på det som statsråden hentydet til, at det eventuelt ikke ville bli noen gebyrer.

Det oppsiktsvekkende i denne sammenheng er at Fremskrittspartiet støtter avgiftspartiet Arbeiderpartiet, og at en slik ordning faktisk kan se dagens lys. Hva som er årsaken til at Fremskrittspartiet er med på å be departementet komme tilbake til Stortinget med en vurdering

av en gebyrordning for registrering av stiftelser, er for meg høyst ubegripelig. Forløperen til Fremskrittspartiet var Anders Langes Parti til sterk nedsettelse av skatter, avgifter og offentlige inngrep i det private initiativ. Skaper-evne blir nå plutselig kastet over bord, altså disse prinsipper. Nå kan slike gode formål avgiftsbelegges av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet. Men i komiteen er de foreløpig i mindretall.

Som tidligere representant for Fremskrittspartiet informerer jeg de gjenværende om at det i denne stortingsperioden, før omrokkingen, var slik at partiet gikk imot opprettelsen av et båtregister. Jeg vil bare gjøre oppmerksom på det. Det samme partiet kjemper mot økning av rettsgebyrene, og i sammenheng med Lotteritilsynet var vi også skeptiske til innføring av gebyrordninger.

Det beste er at fylkesmennene innehar disse lette oppgavene som det er å registrere stiftelser, og som kan registreres direkte på data, uten noen form for et eget tilsyn. I den teknologiske verden må man ta i bruk de hjelpemidlene man har, og la være å bygge opp et byråkrati med enda flere offentlig ansatte. Nærheten til brukerne har også en viss betydning når formalitetene skal ordnes. Det er dog ikke det viktigste.

Tilværelsen for stiftelser og andre bør ikke gjøres komplisert. Livet bør ikke gjøres surt for dem som må betale ytterligere gebyrer og avgifter, nemlig stiftelsene. Næringsdrivende stiftelser vil fortsatt registreres, som også saksordføreren var inne på, i Foretaksregisteret, Enhetsregisteret og i Stiftelsesregisteret. Jeg spør: Hvor skal dette ende, med enda et byråkratisk register? Og hva er egentlig hensikten?

Stiftelsens evne til å tilgodese allmennyttige formål vil bli forringet med gebyrer, og det er fra mitt ståsted ikke ønskelig.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg hadde bare tenkt å gjøre kort rede for hvordan SV kommer til å stille seg i saken, og var vel ikke helt innstilt på å blande meg inn i et sårt oppgjør mellom Fremskrittspartiet og Fremskrittspartiets utbrytere. Men det er mulig det også kan bidra til å vri kniven rundt i dette oppgjøret når SV kommer til å stemme sammen med Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i denne saken. Men det er ikke fordi vi elsker gebyrer. Tvert imot, vi er meget skeptiske til at det skal innføres betydelige gebyrer på dette området, men vi ser faktisk det som et annet spørsmål.

Det er vanskelig å se at de som utgjør flertallet i komiteen, men antakelig mindretallet i saken, kan se bort fra hvor uoversiktlig og dårlig kontroll og ryddighet det har vært rundt mange stiftelser. På den bakgrunn synes jeg derfor det er betydelig behov for å rydde opp, lage klare retningslinjer og sikre dem som i utgangspunktet har opprettet stiftelser, at formålet med stiftelsen faktisk følger etterpå. Vi har hatt nok eksempler på det motsatte, og det er begrunnelsen for at SV mener det er på sin plass å opprette et sentralt register, endre loven slik Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet foreslår i innstillingen, og slik Regjeringen har foreslått for Stortinget.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 3. (Votering, se side 418)

S a k n r . 4

Innstilling fra justiskomiteen om lov om endringer i lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant og i enkelte andre lover (Innst. O. nr. 71 (2000-2001), jf. Ot.prp. nr. 27 (2000-2001))

Presidenten: Etter ønske fra justiskomiteen vil presidenten foreslå at debatten blir begrenset til 45 minutter, og at taletiden blir fordelt med 5 minutter på hver gruppe samt 5 minutter til en av de uavhengige representantene.

Videre vil presidenten foreslå at det ikke blir gitt anledning til replikker etter de enkelte innlegg, og at de som måtte tegne seg på talerlisten utover den fordelte taletid, får en taletid på inntil 3 minutter.

– Det anses vedtatt.

Rita H. Roaldsen (Sp): På vegne av saksordføreren, Tor Nymo, vil jeg legge fram innstillingen til komiteen i denne saken.

Da Falkanger-utvalget la fram sin innstilling i NOU 1993:16, Etterkontroll av konkurslovgivningen mv., ble det foreslått enkelte endringer i reglene om såkalt driftstilbehørspant. Utvalget slo fast tilknytning til fast eiendom som rettsvernsforutsetning for denne formen for pantsettelse. Da Stortinget fikk saken til behandling, valgte imidlertid et flertall i komiteen å be Regjeringen legge fram forslag til endringer i panteloven § 3-4, med sikte på å tillate at pant i driftstilbehør skal få rettsvern ved registrering i Løsøreregisteret. Begrunnelsen for flertallets syn, som i dag støttes av en samlet komite, er at dagens ordning skaper praktiske problemer og begrenser tilgangen på kapital til næringslivet.

Ved fjerning av kravet om at pant i driftstilbehør må tas sammen med eiendomsrett eller bruksrett til eiendom kreves også enkelte andre endringer i panteloven og enkelte andre lover.

For å presisere grensen mellom driftstilbehør og det som karakteriseres som ordinært tilbehør til fast eiendom, endres § 3-4 fjerde ledd i panteloven slik at det henvises til panteloven § 2-2, hvor ordinært tilbehør er definert.

Videre oppheves panteloven § 3-6 annet ledd, som sa at tinglysning av driftstilbehørspant bare kunne få rettsvern så sant vilkårene for gyldig pantsettelse var oppfylt. Reglene gir i dag uttrykk for et generelt prinsipp og er derfor overflødige.

Videre presiseres panteloven § 4-3 slik at den også skal omfatte leierett til næringslokaler. Rettsvern oppnås ved overlevering av atkomstokumentet, såkalt håndpant. Departementet har også foreslått å endre panteloven § 5-4, slik at rettsvern for utlegg i driftstilbehør oppnås ved tinglysning i Løsøreregisteret.

Når det gjelder dagens praksis med adgang for næringsdrivende i landbruket til å foreta pantsettelse etter panteloven §§ 3-8 og 4-10, foreslås den lovfestet. Det tas

også inn en presisering i panteloven § 3-8 om at enkeltvis pantsettelse av motorvogn skal være beskyttet mot godtroerverv.

I tillegg vil jeg nevne at det gjøres enkelte endringer som komiteen har gitt sin enstemmige tilslutning til, i tvangsfullbyrdsloven.

På ett punkt deler komiteen seg i et flertall og et mindretall. Departementet har foreslått at den enkelte må betale en femtedel av tinglysingsgebyret for å få retinglyst panterett i driftstilbehøret. Dette er etter flertallets oppfatning unødvendig. Når Stortinget vedtar en slik regelendring, bør den ikke ha som konsekvens at de det gjelder, må betale gebyr til det offentlige for regelendringen.

For øvrig viser jeg til komiteens tilråding, og tar med dette opp komiteens innstilling.

Astrid Marie Nistad (A): Bakgrunnen for dagens forslag til lovendring er vedtak her i Stortinget om å tillate at pant i driftstilbehør får rettsvern ved registrering i Lausøyreregisteret, som saksordføreren var inne på.

Dette krev oppheving av kravet om at driftstilbehør skal pantsettast saman med fast eigedom. I dag ser vi at det er mange næringsdrivande som ikkje får pantsette driftsutstyret sitt, då dei ikkje har fast eigedom å pantsette dette i. Dersom næringsdrivande i dag etablerer seg i leigde lokalitetar og der andre driv forretning med å leige ut, er dei forhindra frå å pante eige produksjonsutstyr. Det har vore eit krav frå næringsdrivande og også bankvesenet at denne endringa vart gjennomført.

Eg er glad for at vi i dag kan få gjennomført denne lovendringa for pant i driftsutstyr, men eg undrast over at fleirtalet meiner at staten skal dekke alle utgiftene for dei som retinglyser driftspantet, spesielt med bakgrunn i at dette har vore eit krav frå næringslivet og ei moglegheit dei har etterlyst. I tillegg var beløpet for den enkelte som vil nytte denne endringa, berre foreslege til ein femtedel av dagens rettsgebyr, dvs. 120 kr.

Det som undrar meg mest, er at parti som Høgre og Framstegspartiet går mot dette. Dei har elles som prinsipp at alle offentlege tenester skal betalast med det det kostar. Desse partia har også vore dei fremste talsmennene for at f.eks. Brønnøysundregisteret skal vere sjølvfinansierande når det gjeld slike tenester. No bryt dei dette prinsippet glatt. Dette er eit tilbod til næringslivet, og eg er sikker på at dei næringsdrivande ikkje hadde reagert på om dei måtte betale 120 kr. Moglegheita til retinglysing av driftspantet ville hatt langt større verdi.

Men verda er full av overraskingar, og dette er ei av dei eg registrerer her i Stortinget. Dette kan ikkje vere ei sak som avgjer valet til hausten, men den vil redusere neste års statsbudsjett med 5 mill. kr, som f.eks. kunne ha gått til noko anna som næringslivet ute i distrikta etterspør.

Eg tek opp Arbeidarpartiet sitt forslag i innstillinga.

G u n n a r S k a u g hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Presidenten: Astrid Marie Nistad har tatt opp det forslaget hun refererte til.

Flere har ikke bedt om ordet til sak nr. 4.
(Votering, se side 429)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Før Odelstinget går til votering i sakene nr. 1–4, vil presidenten minne om at den reglementsmessige tiden for kveldsmøtet er omme. Presidenten vil foreslå at dette møtet fortsetter til dagens kart er ferdigbehandlet. – Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Under debatten har Erna Solberg satt fram et forslag, nr. 1, på vegne av Høyre. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede en ordning med forhåndstilsagn av midler til studentboliger som skal etableres i eksisterende bolig/eiendomsmasse innenfor vedtatte kostnadsrammer. Hensikten med ordningen må være å gjøre det mulig for samskipsnadene å ha sikkerhet for statsstøtte når de går inn i budgivning og ikke risikerer å måtte egenfinansiere eller lånefinansiere bygningsmasse i flere år før det gis klarsignal for statsstøtten og ombyggingsprosjekt.»

Forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i lov 29. april 1977 nr. 34 om kommunal forkjøpsrett til leiegårder m.m.

I

I lov 29. april 1977 nr. 34 om kommunal forkjøpsrett til leiegårder skal § 3 lyde:

Kommunen kan nytte forkjøpsretten på vegne av leierne, når disse ønsker å overta leiegården som borettslag eller eierseksjonssameie, på egne vegne, på vegne av *studentsamskipnad* eller på vegne av selskap som ledes og kontrolleres av kommune eller stat.

Presidenten: Høyre og Fremskrittspartiet har varslet at de går imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 48 mot 19 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 22.04.36)

Videre var innstillet:

II

I lov 26. mars 1999 nr. 17 om husleieavtaler (husleieloven) skal § 12-5 første punktum lyde:

Departementet kan som forsøk i en eller flere kommuner opprette et partssammensatt utvalg til behandling av tvister etter loven her og etter lov 16. juni 1939 nr. 6 om husleie (Husleietvistutvalg).

III

I lov 7. juli 1967 nr. 13 om husleieregulering m.v. for boliger blir § 16 oppheva.

IV

Lova her tek til å gjelde frå det tidspunktet som Kongen fastset.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

Votering:

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Under debatten har Anita Apelthun Sæle satt fram et forslag på vegne av Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram forslag til lovendring som åpner for at kommuner og fylkeskommuner kan ta opp lån for å finansiere kjøp av aksjer i kraftselskaper.»

Forslaget blir i samsvar med forretningsordenens § 30 fjerde ledd å sende Stortinget.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak:

Dokument nr. 8:33 (2000-2001) – forslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Magnhild Melteveit Kleppa om lov om endringer i lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) – bifalles ikke.

Presidenten: Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ønsker å stemme imot.

Votering:

Komiteens innstilling bifaltes med 47 mot 20 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.05.49)

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Under debatten er det satt fram tre forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Astrid Marie Nistad på vegne av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet
- forslag nr. 2, fra Astrid Marie Nistad på vegne av Arbeiderpartiet

- forslag nr. 3, fra Torill Haaland Horpestad på vegne av Fremskrittspartiet
- Presidenten vil først la votere over I i innstillingen.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak:

I

Ot.prp. nr. 15 (2000-2001) – om lov om stiftelser (stiftelsesloven) – sendes tilbake til Regjeringen.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de går imot.

Votering:

Komiteens innstilling ble med 38 mot 29 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 22.07.02)

Presidenten: Ettersom I nå er forkastet, går vi til votering over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet.

Forslaget refereres:

«Vedtak til lov om stiftelser
(stiftelsesloven)

Kapittel 1 Innledende bestemmelser*§ 1 Virkeområde*

Denne loven gjelder for stiftelser, når ikke annet er fastsatt i eller i medhold av lov. En stiftelse kan være en alminnelig stiftelse eller en næringsdrivende stiftelse, jf. § 4.

Reglene i kapittel 6 om omdanning av stiftelser gjelder også i de forhold som § 55 nevner.

Kongen kan gi forskrift om lovens anvendelse på Svalbard og kan fastsette særlige regler under hensyn til de stedlige forhold.

§ 2 Definisjon

Med stiftelse forstås en formuesverdi som ved testament, gave eller annen rettslig disposisjon selvstendig er stilt til rådighet for et bestemt formål av ideell, humanitær, kulturell, sosial, utdanningsmessig, økonomisk eller annen art. En rettsdannelse som oppfyller vilkårene i første punktum, er en stiftelse etter denne loven, uavhengig av om den er betegnet som legat, institusjon, fond eller annet.

§ 3 Rådighet over formuesverdien

Når stiftelsen er opprettet, jf. § 2, har oppretteren ikke lenger rådighet over formuesverdien som er overført til stiftelsen.

§ 4 Alminnelige stiftelser og næringsdrivende stiftelser

En stiftelse kan være en alminnelig stiftelse eller en næringsdrivende stiftelse.

Med næringsdrivende stiftelser menes i denne loven:

- a) stiftelser som har til formål å drive næringsvirksomhet selv,
- b) stiftelser som driver næringsvirksomhet selv,
- c) stiftelser som på grunn av avtale, eller som eier av aksjer eller selskapsandeler, har bestemmende innflytelse over næringsvirksomhet utenfor stiftelsen.

Ved vurderingen av om man har å gjøre med en næringsdrivende stiftelse etter annet ledd bokstav c, regnes en stiftelse alltid for å ha bestemmende innflytelse over næringsvirksomhet utenfor stiftelsen når:

- a) stiftelsen eier så mange aksjer eller andeler i et selskap som driver næringsvirksomhet, at aksjene eller andelene representerer flertallet av stemmene i selskapet, eller
- b) stiftelsen har rett til å velge eller avsette et flertall av styremedlemmene i et selskap som driver næringsvirksomhet.

Alminnelige stiftelser er stiftelser som ikke er næringsdrivende.

Stiftelsestilsynet avgjør i tvilstilfelle om en stiftelse er en næringsdrivende stiftelse eller en alminnelig stiftelse.

§ 5 Nærstående

Som noens nærstående menes i denne loven:

- a) ektefelle og en person som vedkommende bor sammen med i ekteskapsliknende forhold,
- b) slektninger i rett opp- eller nedstigende linje og søsken,
- c) slektninger i rett opp- eller nedstigende linje og søsken til en person som nevnt i bokstav a,
- d) ektefelle til, og en person som bor sammen i ekteskapsliknende forhold med, noen som er nevnt i bokstav b,
- e) selskap der vedkommende selv eller noen som er nevnt i bokstav a til d, hver for seg eller til sammen har slik bestemmende innflytelse som nevnt i § 4 tredje ledd.

§ 6 Unntak fra lovens virkeområde

Loven gjelder ikke:

- a) kirker og kirkegårder og verdier for øvrig som soknet eller et trossamfunn eier,
- b) pensjonskasser og pensjonsfond som er under Kredittilsynets tilsyn, jf. lov 7. desember 1956 nr. 1 om tilsynet for kredittinstitusjoner, forsikringsselskaper og verdipapirhandel mv. § 1 første ledd nr. 14,
- c) sparebanker.»

Presidenten har forstått at de øvrige grupper nå støtter dette forslaget subsidiært.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet til §§ 1-6 bifaltes enstemmig.

Presidenten: Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet refereres videre:

«§ 7 Stiftelsestilsynet

Stiftelsestilsynet fører tilsyn med stiftelser. Stiftelsestilsynets oppgaver er:

- a) å føre et stiftelsesregister der alle stiftelser skal være registrert, jf. § 8,
- b) å føre tilsyn og kontroll med at forvaltningen av stiftelsene skjer i samsvar med stiftelsens vedtekter og denne lov,
- c) å treffe vedtak med hjemmel i denne lov.

Stiftelsen, dens tillitsvalgte og ansatte og stiftelsens revisor har plikt til å gi Stiftelsestilsynet de opplysninger og annen bistand som er nødvendig for at Stiftelsestilsynet skal kunne gjennomføre sine oppgaver etter loven. Revisors taushetsplikt gjelder ikke i forhold til Stiftelsestilsynet.

Kongen kan gi forskrift om Stiftelsestilsynets organisasjon og virksomhet og om registrering av stiftelser. Det kan kreves gebyr for registrering av stiftelser i Stiftelsesregisteret. Kongen kan gi forskrift om når gebyr skal kreves, om gebyrenes størrelse og om innkrevingen av disse.»

Her har Kristelig Folkeparti, Høyre, Senterpartiet og Venstre varslet at de går mot tredje ledd.

§ 7 første og andre ledd tas opp til votering.

V o t e r i n g :

1. Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet til § 7 første og andre ledd bifaltes enstemmig.
2. Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet til § 7 tredje ledd bifaltes med 37 mot 29 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 22.08.18)

Presidenten: Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet refereres videre:

«§ 8 Stiftelsesregisteret

Alle stiftelser skal være registrert i et sentralt register som føres av Stiftelsestilsynet (Stiftelsesregisteret). Stiftelsesregisteret skal inneholde følgende opplysninger, som skal meldes ved opprettelsen av stiftelsen, jf. § 11:

- a) datoen for opprettelsen av stiftelsen og oppretterens navn;
- b) stiftelsens adresse;
- c) hvem som er medlemmer av stiftelsens styre og hvem som er styreleder, og i tilfelle hvem som er varamedlemmer og observatører til styret;
- d) hvem som er daglig leder, hvis stiftelsen har det;
- e) hvem som er revisor, og revisors forretningsadresse og revisornummer;
- f) hvem som er regnskapsfører, hvis stiftelsen har det (jf. lov 18. juni 1993 nr. 109 om autorisasjon av regnskapsførere), og regnskapsførerens adresse og registreringsnummer;
- g) stiftelsens vedtekter.

For styremedlem, varamedlem, observatør og daglig leder skal registeret også inneholde opplysninger om fødselsnummer og adresse. Er en annen stiftelse styre, jf. § 21 annet ledd annet punktum, skal stiftelsens navn og organisasjonsnummer registreres.

Opphører en stiftelse, skal dette meldes til Stiftelsesregisteret, og stiftelsen skal slettes. Meldingen skal gis uten ugrunnet opphold. Det samme gjelder dersom det for øvrig skjer endringer i forhold som er registrert, eller det inntreer nye forhold som stiftelsen har plikt til å melde etter første ledd. Endring av adresse for andre enn stiftelsen er det likevel ikke plikt til å melde.

Første gang en stiftelse meldes til Stiftelsesregisteret skal dokumenter som nevnt i § 12 vedlegges meldingen. Ved endringsmeldinger skal dokumenter som nevnt i § 12 første ledd bokstav b, c og d vedlegges meldingen, hvis endringsmeldingen gjelder slike forhold.

Melding etter første til tredje ledd kan sendes elektronisk, så langt dette ikke er i strid med kravene i § 12.

Følgende bestemmelser i foretaksregisterloven gjelder tilsvarende for Stiftelsesregisteret: §§ 4-2, 4-3, 4-5 til 4-7, kapittel 5, §§ 6-1, 7-1, 7-2, kapittel 8 og §§ 10-1, 10-3 og 10-5. Stiftelsestilsynet kan gi forskrift om at Stiftelsestilsynet av eget tiltak kan registrere endringer i Stiftelsesregisteret, og om konsekvensene av slike endringer i forhold til andre registre.

Kapittel 2 Opprettelse av stiftelser

§ 9 Stiftelsesdokument

Den som skal opprette en stiftelse, skal utarbeide et stiftelsesdokument for stiftelsen, som minst skal angi:

- stiftelsens formål,
- hvilke eiendeler som skal brukes som grunnkapital, jf. § 15,
- styrets sammensetning, hvis ikke sammensetningen av stiftelsens første styre reguleres av vedtektsbestemmelse som nevnt i § 10 første ledd bokstav c,
- eventuelle særrettigheter som skal gis oppretteren eller andre i forbindelse med opprettelsen av stiftelsen.

Stiftelsesdokumentet skal også inneholde stiftelsens vedtekter, jf. § 10.

Stiftelsesdokumentet skal dateres og underskrives av oppretteren.

Hvis en stiftelse er opprettet uten at oppretteren har utarbeidet et stiftelsesdokument som fyller vilkårene i første ledd, skal styret utarbeide stiftelsesdokumentet, eventuelt supplere stiftelsesdokumentet med de opplysninger som mangler.

§ 10 Vedtekter

En stiftelse skal ha vedtekter som minst skal angi:

- stiftelsens navn,
- stiftelsens formål,
- antallet eller laveste og høyeste antall styremedlemmer og hvordan styret skal velges,
- hvis stiftelsen skal ha andre organer enn styret, hvilke organer dette er, hvordan organenes medlemmer skal velges, og hvilken myndighet og hvilke oppgaver disse skal ha (jf. § 36),
- grunnkapitalens størrelse (jf. § 14 første ledd og § 22).

Vedtektene for en næringsdrivende stiftelse skal også angi stiftelsens firma, jf. firmaloven § 2-2 syvende ledd.

Dersom det i den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, ikke er fastsatt vedtekter som fyller kravene i første og annet ledd, skal stiftelsens styre utarbeide vedtekter eller foreta nødvendige endringer i vedtektene. Styret skal også endre angivelsen i vedtektene av grunnkapitalens størrelse dersom vedtektsbestemmelsen ellers ikke ville være forenlig med § 15 annet ledd.

§ 11 Melding til Stiftelsesregisteret

Innen tre måneder etter at stiftelsen er opprettet etter § 2, skal styret melde stiftelsen til Stiftelsestilsynet for registrering i Stiftelsesregisteret. Meldingen skal inneholde opplysninger som nevnt i § 8 første ledd.

Stiftelsen kan ikke registreres uten at det er utarbeidet et stiftelsesdokument i samsvar med § 9 første og annet ledd, jf. § 10, og uten at hele grunnkapitalen selvstendig er stilt til rådighet for stiftelsen.

§ 12 Vedlegg til melding etter § 11

Som vedlegg til meldingen etter § 11 skal følge:

- bekreftet kopi av stiftelsesdokumentet,
- erklæring fra revisor og styremedlem om at han eller hun mottar valget,
- erklæring fra revisor om at hele grunnkapitalen er stilt til stiftelsens rådighet, jf. § 11 annet ledd,
- hvis grunnkapitalen består av andre eiendeler enn penger, erklæring fra revisor om at eiendelene har en verdi som minst svarer til det beløpet grunnkapitalen er fastsatt til i vedtektene, jf. § 15 annet ledd.

Som vedlegg til meldingen skal det også følge en åpningsbalanse for stiftelsen. Åpningsbalansen skal settes opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser. Revisor skal avgi erklæring om at balansen er utarbeidet i samsvar med disse reglene. Åpningsbalansen med revisors erklæring skal tidligst være datert fire uker før meldingen til Stiftelsesregisteret etter § 11.

Vedlegg som nevnt i første ledd bokstav b til d samt annet ledd kan sendes elektronisk. Stiftelsesregisteret kan ved forskrift bestemme at slike elektroniske vedlegg skal tilfredsstillere nærmere bestemte tekniske krav, herunder om revisors elektroniske signatur.

Hvis styret har foretatt endringer i stiftelsesdokumentet etter § 9 fjerde ledd eller i vedtektene etter § 10 tredje ledd, skal det som vedlegg til meldingen dessuten følge en bekreftet kopi av det opprinnelige stiftelsesdokumentet eller de opprinnelige vedtektene.

§ 13 Melding til Foretaksregisteret av næringsdrivende stiftelser

Næringsdrivende stiftelser skal meldes til Foretaksregisteret med de opplysninger som følger av foretaksregisterloven §§ 3-6 og 3-7. Er det ved opprettelsen på det rene at stiftelsen skal drive næringsvirksomhet, skal stiftelsen meldes til Foretaksregisteret samtidig med at stiftelsen meldes for registrering i Stiftelsesregisteret etter § 11. Blir stiftelsen næringsdrivende på et senere tidspunkt, skal stiftelsen meldes til Foretaksregisteret uten ugrunnet opphold, i tilfelle med vedlegg som nevnt i § 23 annet punktum.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet til §§ 8–13 bifaltes enstemmig.

Presidenten: Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet refereres videre:

«Kapittel 3 Kapital I

Alminnelige regler

§ 14 Grunnkapital»

Her foreligger det to forslag. Det er forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, og forslag nr. 3, fra Fremskrittspartiet.

Forslaget fra Arbeiderpartiet lyder:

«I lov om stiftelser skal § 14 lyde:

§ 14 Grunnkapital

Stiftelser skal ved opprettelsen ha en grunnkapital på minst 100.000 kroner. Stiftelsestilsynet kan gjøre unntak fra første punktum.

Hvis grunnkapitalen ikke fyller vilkåret i første ledd, er det ikke opprettet noen stiftelse. Er den som hadde til hensikt å opprette stiftelsen død, skal Stiftelsestilsynet treffe vedtak om hvem som skal overta de formuesverdiene som skulle inngå som grunnkapital i stiftelsen. § 49 annet punktum gjelder tilsvarende. Vedtaket skal ta hensyn til hva som best er i samsvar med det formålet stiftelsen var ment å skulle ha, og forhold som det ellers må antas at oppretteren la vesentlig vekt på. Hvis det ut fra de hensyn som er nevnt i fjerde punktum, ikke er mulig å finne frem til en passende mottaker av formuesverdiene, skal de overføres til oppretterens arvinger, hvis ikke det er mer rimelig at de går til et almennyttig formål. Reises det sak for domstolene om vedtak etter denne bestemmelsen, kan retten prøve alle sider av saken.»

Forslaget fra Fremskrittspartiet lyder:

«I lov om stiftelser skal § 14 lyde:

§ 14 Grunnkapital

Stiftelser skal ved opprettelsen ha en grunnkapital på minst 10.000 kroner. Stiftelsestilsynet kan gjøre unntak fra første punktum.

Hvis grunnkapitalen ikke fyller vilkåret i første ledd, er det ikke opprettet noen stiftelse. Er den som hadde til hensikt å opprette stiftelsen død, skal Stiftelsestilsynet treffe vedtak om hvem som skal overta de formuesverdiene som skulle inngå som grunnkapital i stiftelsen. § 49 annet punktum gjelder tilsvarende. Vedtaket skal ta hensyn til hva som best er i samsvar med det formålet stiftelsen var ment å skulle ha, og forhold som det ellers må antas at oppretteren la vesentlig vekt på. Hvis det ut fra de hensyn som er nevnt i fjerde punktum, ikke er mulig å finne frem til en passende mottaker av formuesverdiene, skal de overføres til oppretterens arvinger, hvis ikke det er mer rimelig at de går til et almennyttig formål. Reises det sak for domstolene om vedtak etter denne bestemmelsen, kan retten prøve alle sider av saken.»

Det blir votert alternativt mellom disse forslagene.

Kristelig Folkeparti og Sosialistisk Venstreparti har varslet at de støtter forslaget fra Arbeiderpartiet subsidi-

ært, mens Høyre, Senterpartiet og representanten Jørn L. Stang støtter forslaget fra Fremskrittspartiet subsidiært.

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom forslaget fra Arbeiderpartiet og forslaget fra Fremskrittspartiet bifaltes forslaget fra Arbeiderpartiet med 41 mot 26 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.09.29)

Presidenten: Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet refereres videre:

«§ 15 Grunnkapital i andre eiendeler enn penger

Eiendeler som ikke kan balanseføres etter regnskapsloven, kan ikke brukes som grunnkapital. En plikt til å utføre et arbeid eller en tjeneste for stiftelsen kan ikke i noe tilfelle brukes som grunnkapital.

Eiendeler som skal brukes som grunnkapital, kan ikke settes til høyere verdi enn den virkelige verdi på dagen for åpningsbalansen.

§ 16 Forhøyelse av grunnkapitalen

Beslutning om å forhøye grunnkapitalen treffes av styret. Styret kan ikke treffe slik beslutning dersom forhøyelsen vil være i strid med stiftelsens formål, vedtektene eller oppretterens forutsetninger for øvrig.

Grunnkapitalen kan forhøyes ved at:

- annen egenkapital overføres til grunnkapitalen,
- eiendeler som stiftelsen blir tilført etter opprettelsen ved testament, gave eller annen ensidig disposisjon, legges til grunnkapitalen. Dette gjelder likevel ikke hvis noe annet er bestemt eller klart forutsatt av den som har overført eiendelene.

Kapitalforhøyelsen skal meldes til Stiftelsesregisteret, og i tilfelle til Foretaksregisteret, innen seks uker etter at beslutningen ble truffet. Med melding om kapitalforhøyelse etter annet ledd bokstav b skal det som vedlegg følge erklæringer som nevnt i § 12 første ledd bokstav c og d, jf. § 8 tredje ledd annet punktum. Er kapitalforhøyelsen ikke meldt innen fristen, faller den bort.

§ 17 Nedsetting av grunnkapitalen

Beslutning om å nedsette grunnkapitalen treffes av styret. Styret kan ikke treffe slik beslutning dersom det følger av vedtektene eller på annen måte er bestemt eller klart forutsatt av oppretteren at den opprinnelige grunnkapitalen ikke skal kunne brukes til utdelinger.

Beslutningen skal angi det beløpet grunnkapitalen skal nedsettes med, og fastsette om beløpet skal anvendes til

- dekning av tap som ikke kan dekkes på annen måte, eller
- overføring til annen egenkapital.

Beslutning om å nedsette grunnkapitalen skal meldes til Stiftelsestilsynet, og i tilfelle til Foretaksregisteret, innen seks uker etter at beslutningen ble truffet. Er nedsettingen ikke meldt innen fristen, faller den bort.

Skal hele nedsetningsbeløpet brukes til dekning av tap etter annet ledd bokstav a, trer kapitalnedsettingen i kraft når meldingen etter tredje ledd er registrert. Skal nedsetningsbeløpet helt eller delvis brukes i samsvar med annet ledd bokstav b, skal kreditorene varsles før kapitalnedsettingen kan tre i kraft. Aksjeloven § 12-6 gjelder tilsvarende.

§ 18 Forvaltning av stiftelsens kapital

Stiftelsens kapital skal forvaltes på en forsvarlig måte, slik at det til enhver tid tas tilstrekkelig hensyn til sikkerheten og mulighetene for å oppnå en tilfredsstillende avkastning for å ivareta stiftelsens formål.

§ 19 Utdeling

Utdeling av stiftelsens midler vedtas av styret. Utdelingene skal være i samsvar med stiftelsens formål.

Det kan ikke foretas utdelinger til oppretteren, til oppretterens nærstående etter § 5 bokstav a, eller til selskap der noen av disse hver for seg eller til sammen har slik bestemmende innflytelse som nevnt i § 4 tredje ledd. Hvis det foreligger særlige grunner, kan Stiftelsestilsynet gjøre unntak fra første punktum.

Er det skjedd utdelinger fra stiftelsen i strid med reglene i første eller annet ledd eller andre bestemmelser i loven, skal mottakeren tilbakeføre det som er mottatt. Aksjeloven § 3-7 første ledd annet punktum og annet ledd gjelder tilsvarende.

§ 20 Lån og sikkerhet

Oppretteren, oppretterens nærstående, styremedlem, observatør, person med verv i organ som nevnt i § 36 og daglig leder kan ikke ha lån i stiftelsen. Det samme gjelder sikkerhetsstillelse til fordel for disse personene.

Første ledd er ikke til hinder for at stiftelsen yter lån eller stiller sikkerhet til fordel for en ansatt når

- den ansatte er valgt som de ansattes representant eller observatør i styret etter reglene i §§ 41 og 42, og
- skyldneren er ansatt i hovedstilling i stiftelsen, og
- lånet eller sikkerhetsstillelsen ytes i samsvar med det som er vanlig ved finansiell bistand til ansatte.

Har stiftelsen gitt lån eller stilt sikkerhet i strid med første og annet ledd, gjelder aksjeloven § 8-11 tilsvarende.

§ 21 Separasjonsplikt

Eiendelene til en stiftelse skal holdes atskilt fra andre eiendeler.

Dette gjelder ikke for

- eiendeler som etter vedtektene eller styrets beslutning forvaltes av overformyndieret etter vergemålsloven § 91, og
- eiendeler som Stiftelsestilsynet har bestemt at kan forvaltes sammen med eiendeler fra andre stiftelser (fellesforvaltning).

Er eiendeler fra flere stiftelser lagt under felles forvaltning av en stiftelse, kan Stiftelsestilsynet beslutte at den stiftelsen som utfører den felles forvaltningen, skal være stiftelsenes styre.

II Særregler for næringsdrivende stiftelser som nevnt i § 4 annet ledd bokstav a og b

§ 22 Særlige krav til grunnkapitalen

Næringsdrivende stiftelser som nevnt i § 4 annet ledd bokstav a og b, skal ha en grunnkapital på minst 200.000 kroner. I slike næringsdrivende stiftelser er grunnkapitalen bundet, jf. § 24.

§ 23 Krav til egenkapitalen ved overgang fra alminnelig stiftelse

En alminnelig stiftelse som går over til å bli en næringsdrivende stiftelse som nevnt i § 4 annet ledd bokstav a og b, skal ha en egenkapital som minst svarer til den fastsatte grunnkapitalen. Med meldingen til Foretaksregisteret (jf. § 13) skal det som vedlegg følge en erklæring fra revisor om at stiftelsen har en egenkapital som oppfylder kravet i første punktum.

§ 24 Bundet egenkapital

I næringsdrivende stiftelser som nevnt i § 4 annet ledd bokstavene a og b, kan det bare foretas utdelinger i den utstrekning stiftelsens egenkapital etter den senest fastsatte balansen overstiger grunnkapitalens størrelse, slik denne er fastsatt i vedtektene. I vedtektene kan det fastsettes at også annen kapital skal være bundet på den måten som er angitt i første punktum.

§ 25 Tap av stiftelsens egenkapital

Hvis det må antas at egenkapitalen i en stiftelse som nevnt i § 4 annet ledd bokstav a og b er lavere enn forsvarelig ut fra risikoen ved og omfanget av virksomheten i stiftelsen, skal styret straks behandle saken og varsle Stiftelsestilsynet. Styret skal deretter innen rimelig tid gi en redegjørelse til Stiftelsestilsynet om behovet for tiltak og om hvilke tiltak som i tilfelle vil bli iverksatt. Stiftelsestilsynet kan pålegge stiftelsen å gi nærmere underretning om gjennomføringen av tiltakene. Første til tredje punktum gjelder tilsvarende hvis det må antas at stiftelsens egenkapital er blitt mindre enn en tredel av grunnkapitalen.

Kapittel 4 Stiftelsers organisasjon

I Styret

§ 26 Styret

Enhver stiftelse skal ha et styre. I stiftelser som har en grunnkapital på tre millioner kroner eller mer, skal styret ha minst tre medlemmer.

Styret skal ha en leder. Styrelederen velges av styret, hvis ikke noe annet er bestemt i vedtektene.

§ 27 Krav til styrets sammensetning

Juridiske personer kan ikke være styremedlemmer, jf. likevel § 21 annet ledd annet punktum. Det samme gjelder umyndige og personer som det har inntrådt slik hindring for som nevnt i konkursloven § 142.

Minst halvdel av styrets medlemmer skal være bosatt i riket, likevel med unntak for statsborgere i stater som er part i EØS-avtalen når de er bosatt i en slik stat.

Følgende personer kan ikke hver for seg eller sammen være de eneste medlemmer av styret:

- a) den som har avgitt en formuesverdi som inngår som grunnkapital i stiftelsen,
- b) nærstående av den som har avgitt en formuesverdi som inngår som grunnkapital i stiftelsen,
- c) person som har tillitsverv i, eller står i et ansettelses- eller underordningsforhold til den som har avgitt en formuesverdi som inngår som grunnkapital i stiftelsen,
- d) hvis den som har avgitt en formuesverdi som inngår som grunnkapital i stiftelsen, er en juridisk person, person som har slik innflytelse som nevnt i § 4 tredje ledd over den juridiske personen, og hans eller hennes nærstående.

Har styret bare to styremedlemmer, kan person som nevnt i tredje ledd, heller ikke være styrets leder.

Stiftelsestilsynet kan ved enkeltvedtak gjøre unntak fra bestemmelsene i annet, tredje og fjerde ledd.

Lovens regler om styremedlemmer gjelder så langt de passer, også for varamedlemmer og observatører.

§ 28 Styremedlemmers tjenestetid

Styremedlemmer tjenestegjør i fire år, hvis ikke noe annet er fastsatt i stiftelsens vedtekter. Et styremedlem skal bli stående i vervet inntil et nytt medlem er valgt, selv om tjenestetiden er utløpt.

Hvis det foreligger særlig grunn, har et styremedlem rett til å tre tilbake før tjenestetiden er ute. Styret og den som har valgt styremedlemmet, skal gis rimelig forhåndsvarsel.

Opphører vervet for et styremedlem før utløpet av tjenestetiden, og det ikke finnes varamedlem, skal de øvrige styremedlemmene sørge for at det blir valgt et nytt styremedlem for resten av hans eller hennes tjenestetid. Valget skal skje etter de regler som ellers gjelder for valg av styremedlemmer.

§ 29 Stiftelsestilsynets myndighet til å oppnevne og avsette styremedlem

Stiftelsestilsynet kan oppnevne styremedlem for en stiftelse når den er uten kompetent styre etter loven eller vedtektene.

Stiftelsestilsynet kan avsette styremedlem som vesentlig tilsidesetter sine plikter ved utøvelse av vervet, som klart viser seg uegnet, eller som ikke fyller lovens krav til å være styremedlem, jf. § 27. Blir vedtaket bragt inn for domstolene, kan de prøve alle sider av saken.

§ 30 Styrets myndighet og ansvar

Styret er stiftelsens øverste organ.

Forvaltningen av stiftelsen hører under styret.

Styret skal sørge for at stiftelsens formål ivaretas, og at utdelinger foretas i samsvar med vedtektene. Styret skal påse at regnskap og formuesforvaltning er gjenstand for betryggende kontroll.

§ 31 Styrets saksbehandling

Styrets leder skal sørge for behandling av aktuelle saker som hører inn under styret. Styremedlemmene og

daglig leder kan kreve at styret behandler bestemte saker. Styremøter og annen styrebehandling varsles på hensiktsmessig måte og med nødvendig frist.

Styret skal behandle saker i møte, hvis ikke styrets leder finner at saken kan forelegges skriftlig eller behandles på annen betryggende måte.

Styrets leder skal sørge for at styremedlemmene så vidt mulig kan delta i en samlet behandling av saker som behandles uten møte. Styremedlemmene og daglig leder kan kreve møtebehandling.

Styrebehandlingen ledes av styrelederen. Deltar verken styrelederen eller varamedlem, velger styret en leder for styrebehandlingen. Daglig leder har rett og plikt til å delta i styrets behandling av saker og til å uttale seg, hvis ikke noe annet er bestemt av styret i den enkelte sak.

Det skal føres protokoll over styrebehandlingen. Protokollen skal minst angi tid og sted, deltakerne, behandlingsmåten og styrets beslutninger. Styremedlem eller daglig leder som ikke er enig i styrets beslutning, kan kreve sin oppfatning innført i protokollen. Protokollen skal underskrives av alle de medlemmer som har deltatt i styrebehandlingen.

§ 32 Vedtaksførhet

Styret kan treffe beslutning når mer enn halvdel av styremedlemmene er til stede eller deltar i styrebehandlingen, hvis ikke vedtektene stiller strengere krav. Styret kan likevel ikke treffe beslutning uten at alle medlemmene av styret så vidt mulig er gitt anledning til å delta i behandling av saken. Har et styremedlem forfall og det finnes varamedlem for ham eller henne, skal varamedlemmet innkalles.

§ 33 Flertallskrav

En beslutning av styret krever at flertallet av de styremedlemmer som deltar i behandlingen av en sak, har stemt for. Ved stemmelikhet gjelder det som møtelederen har stemt for.

Ved valg eller ansettelse anses den valgt eller ansatt som får flest stemmer. Styret kan på forhånd bestemme at det skal holdes ny avstemning dersom ingen får flertall av de avgitte stemmer. Står stemmetallet likt ved valg av styreleder eller møteleder, avgjøres valget ved loddtrekning. I andre tilfeller av stemmelikhet gjelder det møtelederen har stemt for.

I vedtektene kan det fastsettes strengere stemmeregler enn det som følger av denne paragrafen og gis avvikende regler om følgen av stemmelikhet.

II Daglig leder

§ 34 Daglig leder

Hvis ikke noe annet er fastsatt i vedtektene, kan styret ansette en daglig leder. Næringsdrivende stiftelser som nevnt i § 4 annet ledd bokstavene a og b, som har en grunnkapital på tre millioner kroner eller mer, skal ha en daglig leder. I slike stiftelser kan daglig leder ikke velges til styreleder.

§ 27 første ledd annet punktum gjelder tilsvarende for daglig leder.

§ 35 Daglig leders myndighet og ansvar

Daglig leder står for den daglige ledelse av stiftelsens virksomhet og skal følge de retningslinjer og pålegg styret har gitt. Den daglige ledelse omfatter ikke saker som etter stiftelsens forhold er av uvanlig art eller stor betydning.

Daglig leder skal sørge for at stiftelsens regnskap er i samsvar med lov og forskrifter, og at formuesforvaltningen er ordnet på en betryggende måte.

III Andre organer

§ 36 Vedtektsbestemmelser om at stiftelsen skal ha andre organer enn styre og daglig leder

I vedtektene kan det bestemmes at stiftelsen skal ha andre organer enn styre og daglig leder.

Vedtektene kan fastsette at slike organer skal ha myndighet til:

- a) å velge styremedlemmer og til å avsette styremedlemmer når vilkårene i § 29 annet ledd er til stede. Dette gjelder likevel ikke styremedlem som skal velges eller er valgt av de ansatte;
- b) å fastsette styremedlemmenes godtgjørelse;
- c) å føre tilsyn med stiftelsens virksomhet;
- d) å avgi uttalelse om årsregnskapet og årsberetningen;
- e) å beslutte gransking;
- f) å velge stiftelsens revisor;
- g) å beslutte omdanning av stiftelsen etter forslag fra styret;
- h) å avgi uttalelse til styret eller annet organ i stiftelsen.

Vedtektene kan også fastsette at stiftelsen skal ha et saksforberedende, rådgivende eller besluttsende organ som fullt ut er underlagt styrets omgjørings- og instruksjonsmyndighet.

Annen myndighet enn det som følger av annet ledd, kan ikke legges til slike organer.

Reglene i § 37 om inhabilitet og § 40 om godtgjørelse gjelder tilsvarende for medlem av organ som nevnt i paragrafen her.

IV Inhabilitet, representasjon utad, mv.

§ 37 Inhabilitet

Et styremedlem eller en daglig leder må ikke delta i behandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som har slik særlig betydning for ham eller henne selv eller for hans eller hennes nærstående, at vedkommende må anses for å ha en fremtredende personlig eller økonomisk særinteresse i saken.

Et styremedlem eller en daglig leder kan heller ikke delta i saksbehandlingen eller avgjørelsen når han eller hun har stilling eller tillitsverv i en privat eller offentlig institusjon, organisasjon eller et foretak som har økonomisk eller annen fremtredende særinteresse i saken, eller når han eller hun i slik egenskap tidligere har deltatt i behandlingen av saken. Første punktum er likevel ikke til hinder for at et styremedlem eller en daglig leder som har offentlig stilling eller verv, deltar i saksbehandlingen eller avgjørelsen av spørsmål som i det vesentlige gjelder bruken av midler som stiftelsen har fått stilt til rådighet fra det offentlige.

§ 38 Representasjon utad

Styret representerer stiftelsen utad.

Styret kan gi styremedlemmer eller daglig leder rett til å representere stiftelsen utad, alene eller i fellesskap, hvis ikke det er fastsatt i vedtektene at styret ikke skal kunne tildele slik fullmakt. Styret kan når som helst kalle tilbake fullmakt etter første punktum.

Daglig leder representerer stiftelsen utad i saker som inngår i den daglige ledelse.

§ 39 Overskridelse av representasjonsrett

Har noen som representerer stiftelsen utad etter § 38, ved disposisjon på vegne av stiftelsen gått ut over sin myndighet, er disposisjonen ikke bindende for stiftelsen hvis stiftelsen godtgjør at medkontrahenten forsto eller burde ha forstått at myndigheten ble overskredet og det ville stride mot redelighet å gjøre disposisjonen gjeldende.

§ 40 Godtgjørelse

Godtgjørelse til styremedlem, daglig leder eller annen ledende ansatt i en stiftelse skal stå i rimelig forhold til det arbeid og ansvar som følger med vervet eller stillingen. Stiftelsestilsynet kan sette ned godtgjørelse som er urimelig høy.

Godtgjørelse som er avtalt eller fastsatt i strid med første ledd, er ugyldig. Er godtgjørelsen ytet, skal den tilbakeføres stiftelsen.

V Ansattes representasjon i næringsdrivende stiftelser

§ 41 Ansattes representasjonsrett i styret

I næringsdrivende stiftelser som nevnt i § 4 annet ledd bokstavene a og b, gjelder aksjeloven § 6-4 første og annet ledd om ansattes rett til styreprerentasjon tilsvarende for så vidt gjelder næringsvirksomhet.

I næringsdrivende stiftelser som nevnt i § 4 annet ledd bokstavene a og b, som har flere enn 200 ansatte, skal de ansatte velge det antall styremedlemmer, observatører og varamedlemmer som følger av aksjeloven § 6-4 tredje ledd for så vidt gjelder næringsvirksomhet.

Bestemmelsen i § 28 om tjenestetidens lengde gjelder ikke for styremedlem og observatør som er valgt etter reglene i første og annet ledd.

Kongen kan i forskrift eller i enkeltsaker avgjøre hvilke ansatte som er knyttet til næringsvirksomheten, og hvilke saker som gjelder denne. Aksjeloven § 6-4 fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 42 Ansattes representasjonsrett i konserner og grupper av foretak

For næringsdrivende stiftelser som nevnt i § 4 annet ledd bokstav c, gjelder aksjeloven § 6-5 tilsvarende for så vidt gjelder næringsvirksomhet. Kongen kan i forskrift eller i enkelttilfeller avgjøre hvilke ansatte som er knyttet til næringsvirksomheten og hvilke saker som gjelder denne.

Kapittel 5 Revisor

§ 43 Valg av revisor mv.

Revisor velges av den eller de personer eller organer som etter vedtektene velger eller oppnevner styrets medlemmer, hvis ikke det er fastsatt noe annet i vedtektene.

Stiftelsestilsynet kan frata en revisor oppdraget hvis han eller hun ikke gjennomfører sine plikter etter loven, og den som har myndighet til å velge revisor etter første ledd, unnlater å gjøre dette. Stiftelsestilsynet kan også oppnevne revisor, dersom den som har myndighet til å velge revisor etter første ledd, unnlater å velge revisor, eller velger en revisor som ikke fyller vilkårene for å være revisor for stiftelsen. Stiftelsestilsynets oppnevning gjelder for tiden inntil en annen revisor er valgt på foreskrevet måte.

Dersom en eller flere kommuner eller fylkeskommuner har rett til å velge eller oppnevne et flertall i styret, kan kommune- og fylkesrevisjonen velges som stiftelsens revisor. Det samme gjelder hvor stiftelsens virksomhet i vesentlig grad er basert på tilskudd eller bevilgning fra kommune eller fylkeskommune som nevnt. For øvrig gjelder reglene i denne paragraf.

Dersom staten eller et statsorgan har rett til å velge eller oppnevne et flertall i styret, kan Riksrevisjonen velges til revisor. Det samme gjelder hvor stiftelsens virksomhet i vesentlig grad er basert på statlig tilskudd eller bevilgning.

§ 44 Revisors plikter

Stiftelsestilsynet kan kreve at revisor gjør nærmere rede for bestemte angitte forhold i stiftelsen. Kopi av revisors brev med påpekninger som nevnt i revisorloven § 5-2 fjerde ledd skal fortløpende sendes til Stiftelsestilsynet.

I revisjonsberetningen skal revisor uttale seg om stiftelsen er forvaltet og om utdelinger er foretatt i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Dersom styremedlemmer eller ansatte i stiftelsen oppretter, eller nærstående til noen av disse, har mottatt lån eller annen ytelse fra stiftelsen, skal revisor attestere at ytelsen er i samsvar med lov, forskrifter og stiftelsens formål.

Kapittel 6 Omdanning

§ 45 Omdanning

Med omdanning menes i loven her endring eller opphevelse av den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, eller av stiftelsens vedtekter.

I tillegg til endring eller opphevelse av enkeltbestemmelser i den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, eller i stiftelsens vedtekter, kan omdanning blant annet gå ut på:

- at stiftelsen oppheves og avvikles,
- at stiftelsen slås sammen med én eller flere andre stiftelser med i det vesentlige likeartet formål,
- at stiftelsen deles i flere stiftelser,
- at båndlagt eiendom som tilhører stiftelsen, frigis,
- at det gjøres unntak fra vedtektene i enkelttilfelle.

Reglene om omdanning i dette kapitlet gjelder ikke for

- forhøyelse og nedsetting av grunnkapital,
- vedtektsendring som er nødvendig for å bringe vedtektene i samsvar med de krav som gjelder for næringsdrivende stiftelser.

Vedtektsendringer som nevnt i dette ledd kan vedtas av styret.

Reglene i dette kapitlet kan ikke fravikes i den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, i vedtektene eller av den som er tillagt omdanningsmyndighet.

§ 46 Vilkår for omdanning

Omdanning kan foretas når en bestemmelse i vedtektene eller den rettslige disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen

- ikke lar seg etterleve, for eksempel fordi stiftelsens kapital er utilstrekkelig til å tilgodese dens formål på en rimelig måte,
- er åpenbart unyttig,
- er i strid med hensikten i den disposisjonen som danner grunnlaget for stiftelsen, for eksempel fordi oppretterens forutsetninger for bestemmelsen har sviktet, eller
- er åpenbart uheldig eller åpenbart ufornuftig.

Dersom bestemmelsen ikke gjelder formålet med stiftelsen, og det ellers må antas at det ved opprettelsen ikke er lagt vesentlig vekt på den, kan omdanning skje når bestemmelsen viser seg å være uheldig eller uhensiktsmessig.

§ 47 Innholdet av omdanningsvedtaket

Når omdanningen gjelder stiftelsens formål eller en annen bestemmelse som det må antas at det ble lagt vesentlig vekt på ved opprettelsen av stiftelsen, skal omdanningen så langt som mulig tilpasses det opprinnelige formålet eller det siktemålet som det må antas at lå til grunn for bestemmelsen.

Innebærer omdanningen at stiftelsen oppheves etter § 52, skal kapitalen som er igjen etter at kreditorenes krav er dekket etter den nevnte bestemmelsen, brukes på en måte som samsvarer med stiftelsens formål eller et beslektet formål. Hvis dette ikke er mulig, skal kapitalen i stedet gå til et allmennyttig formål.

§ 48 Hvem som kan foreta omdanning

Stiftelsestilsynet kan omdanne stiftelser etter reglene i dette kapitlet.

I vedtektene kan andre enn Stiftelsestilsynet gis myndighet til å omdanne stiftelsen. Oppretteren av en stiftelse kan likevel ikke gis slik myndighet. Vedtak om å omdanne en stiftelse som er truffet etter vedtektsbestemmelse som nevnt i første punktum, er ikke gyldig før det er godkjent av Stiftelsestilsynet etter § 51.

Stiftelsestilsynet kan ved enkeltvedtak eller i forskrift fastsette hvem som skal anses som oppretter etter annet ledd annet punktum, når stiftelsen er opprettet av en offentlig myndighet.

§ 49 Saksbehandling ved omdanning

Før Stiftelsestilsynet eller den som i tilfelle er gitt omdanningsmyndighet etter vedtektene, treffer vedtak om omdanning, skal det innhentes uttalelse fra oppretteren, hvis ikke det er oppretteren selv som har søkt om omdanning. Hvis oppretteren er død, skal det om mulig innhentes uttalelse fra slektninger og andre som har stått ham eller henne nær, og fra organisasjoner, offentlige myndigheter og andre som berøres av omdanningen. Det skal også innhentes uttalelse fra styret, hvis ikke det er styret selv som skal treffe vedtaket, eller det er styret som har søkt om omdanning.

§ 50 Stiftelsestilsynets omdanningsmyndighet

Stiftelsestilsynet kan bare foreta omdanning etter søknad fra oppretteren eller styret. Stiftelsestilsynet kan likevel foreta omdanning av eget tiltak, hvis det åpenbart foreligger forhold som nevnt i § 46 første ledd, og oppretteren eller stiftelsens styre ikke selv søker om omdanning.

§ 51 Stiftelsestilsynets prøving av omdanningsvedtak

Når Stiftelsestilsynet har fått melding om omdanningsvedtak, jf. § 48 annet ledd tredje punktum, skal det prøve om vedtaket er i samsvar med denne lov og stiftelsens vedtekter før vedtaket registreres i Stiftelsesregistret. Dersom Stiftelsestilsynet finner at omdanningsvedtaket ikke er i samsvar med denne lov eller vedtektene, skal vedtaket nektes registrert.

§ 52 Opphevelse av stiftelser

Når det er truffet vedtak om å oppheve en stiftelse, og vedtaket i tilfelle er godkjent etter § 51, skal Stiftelsestilsynet velge et avviklingsstyre for stiftelsen, som trer i stedet for styret og i tilfelle daglig leder.

Stiftelsestilsynet skal kunngjøre vedtaket om å oppheve stiftelsen. I kunngjøringen skal stiftelsens kreditorer varsles om at de må melde sine krav til avviklingsstyrets leder innen to måneder fra siste kunngjøring. Navn og adresse til avviklingsstyrets leder skal fremgå av kunngjøringen. Kunngjøringen skal rykkes inn to ganger med minst en ukes mellomrom i Norsk lysingsblad og en avis som er alminnelig lest på stedet. Kunngjøringen i avisen kan gjengis i kortform med henvisning til kunngjøringen i Norsk lysingsblad. Alle kreditorer med kjent adresse skal så vidt mulig ha særskilt varsel.

Avviklingsstyret skal lage en fortegnelse over stiftelsens eiendeler, rettigheter og forpliktelser og gjøre opp en balanse med henblikk på avvikling av stiftelsen. Fortegnelsen og balansen skal i revidert stand sendes Stiftelsestilsynet.

Stiftelsens eiendeler skal omgjøres i penger så langt det er nødvendig for å dekke dens forpliktelser. Avviklingsstyret skal sørge for at forpliktelsene blir dekket i den utstrekning ikke kreditor frafaller sitt krav eller samtykker i å ta en annen som debitor i stedet. Kan en kreditor ikke finnes, eller nekter han eller hun å motta sitt tilgodehavende, skal beløpet deponeres i Norges Bank etter reglene i lov 17. februar 1939 nr. 2 om deponering i

gjeldshøve. Det som er igjen av eiendeler etter at kreditorerne er dekket etter annet og tredje punktum, skal utdeles til formål som nevnt i § 47 annet ledd, men ved utdelingen skal det tas forbehold om at eiendelen eller beløpet kan kreves tilbake i den utstrekning dette er nødvendig for å dekke kreditorer som ikke er dekket etter annet og tredje punktum.

Etter avsluttet utbetaling fremlegges revidert oppgjør for Stiftelsestilsynet, som skal godkjenne oppgjøret og registrere at stiftelsen er opphevet. Overfor kreditor som ikke har fått dekning etter fjerde ledd, hefter avviklingsstyrets medlemmer solidarisk uten begrensning, hvis det ikke godtgjøres at de har opptrådt med tilbørlig aktsomhet. Krav mot den som har mottatt eiendeler etter fjerde ledd siste punktum, og krav mot avviklingsstyrets medlemmer foreldes tre år etter at det ble registrert at stiftelsen var opphevet.

§ 53 Sammenslåing av to eller flere stiftelser

Et vedtak om omdanning kan gå ut på at to eller flere stiftelser slås sammen til en ny stiftelse, eller at en eller flere stiftelser overdrar sine eiendeler, rettigheter og forpliktelser som helhet til en annen stiftelse (sammenslåing).

Stiftelsestilsynet kan kreve at styrene i hver av de stiftelser som skal slås sammen, skal utarbeide en skriftlig rapport om sammenslåingen og hva den vil bety for stiftelsen. Rapporten skal redegjøre for den betydning sammenslåingen kan få for stiftelsens kreditorer og de ansatte i stiftelsen. Stiftelsestilsynet kan også kreve fremlagt siste årsregnskap, årsberetning og revisjonsberetning for stiftelsene. Det kan dessuten kreves at det utarbeides mellombalanser for stiftelsene, som skal være utarbeidet og revidert etter reglene for årsregnskap. Har stiftelsen ansatte, skal de ansatte gis mulighet til å uttale seg om sammenslåingen, og skriftlige uttalelser fra de ansatte eller representanter for de ansatte skal sendes Stiftelsestilsynet.

Når Stiftelsestilsynet skal prøve et vedtak om sammenslåing etter § 51, eller det selv skal treffe vedtak om sammenslåing, skal det prøve om vedtaket i tilstrekkelig grad ivaretar hensynet til de stiftelser som deltar i sammenslåingen, stiftelsenes kreditorer, de ansatte og andre som berøres av sammenslåingen.

Når sammenslåingen er vedtatt, og vedtaket i tilfelle er godkjent av Stiftelsestilsynet, skal Stiftelsestilsynet kunngjøre vedtaket og varsle stiftelsenes kreditorer om at de må melde fra til stiftelsen innen to måneder fra siste kunngjøring, dersom de vil gjøre innsigelse mot sammenslåingen. § 52 annet ledd fjerde og femte punktum gjelder tilsvarende.

Gjør en kreditor med uomtvistet og forfalt fordring innsigelse før fristens utløp, kan sammenslåingen ikke gjennomføres før fordringen er betalt. En kreditor med omtvistet eller ikke forfalt fordring kan kreve at betryggende sikkerhet blir stilt, dersom fordringen ikke fra før er betryggende sikret. Aksjeloven § 13-15 annet ledd annet punktum, og tredje og fjerde ledd, jf. § 18-3, gjelder tilsvarende.

Når fristen for innsigelser er gått ut uten at det er kommet innsigelser fra kreditorene, eller når krav fra kreditorene er behandlet i samsvar med femte ledd, skal det avgis en bevitnelse til Stiftelsestilsynet for hver av stiftelsene om at forholdet til kreditorene ikke er til hinder for gjennomføring av sammenslutningen. Bevitnelsen skal være underskrevet av styret og revisor. Stiftelsestilsynet skal deretter registrere sammenslåingen i Stiftelsesregisteret. Sammenslåingen trer i kraft fra registreringstidspunktet.

§ 54 Deling av stiftelser

Et vedtak om omdanning kan gå ut på at en stiftelse skal deles i to eller flere stiftelser.

For gjennomføringen av delingen gjelder § 53 tilsvarende, jf. likevel tredje ledd i paragrafen her.

Vedtaket om deling skal angi hvordan stiftelsens eidelere, rettigheter og forpliktelser skal fordeles mellom de stiftelser som deltar i delingen. Aksjeloven § 14-11 gjelder tilsvarende.

§ 55 Omdanning av annet enn stiftelser

Reglene i dette kapitlet gjelder tilsvarende for:

- formuesverdier som ved avtale, testament, gavebrev eller annen privatrettslig disposisjon er overført til en bestående stiftelse eller en annen form for rettssubjekt (enkeltperson, forening, selskap, offentlig institusjon mv.), med bestemmelse om hvordan formuesverdien skal brukes. Dette gjelder likevel ikke rettigheter som omfattes av servituttloven;
- formuesverdier som er samlet inn til et bestemt formål;
- formuesverdier som tilhører en forening, når det følger av foreningsrettslige regler at foreningen ikke har fri rådighet over midlene.

Reglene i dette kapittel gjelder tilsvarende for offentlige fond (fond som offentlig organ har avsatt til bestemt formål ved bevilgning eller avgiftspålegg) i den utstrekning vedkommende myndighet bestemmer.

Søknad om omdanning etter første og annet ledd kan settes frem av den som forpliktelsen hviler på, eller den som ellers råder over de midler saken gjelder.

Kapittel 7 Erstatningsansvar og straffansvar.

Gransking

§ 56 Erstatningsansvar

Stiftelsen kan kreve at styremedlem, person med verv i organ som nevnt i § 36, daglig leder, revisor og gransker erstatter tap som de forsettlig eller uaktsomt har voldt stiftelsen under utførelsen av sine oppgaver.

Erstatningsansvar etter denne paragrafen kan lempes etter skadeserstatningsloven § 5-2.

§ 57 Beslutning om å fremme krav på vegne av stiftelsen

Styret avgjør om det skal fremmes erstatningskrav på vegne av stiftelsen mot dem som er nevnt i § 56.

Hvis erstatningskravet gjelder én eller flere styremedlemmer, avgjør de øvrige styremedlemmene om kravet skal fremmes. Gjelder kravet samtlige styremedlemmer

eller så mange styremedlemmer at styret ikke er vedtaksført etter § 32 første punktum, kan kravet fremmes av den person eller det organ som velger styret.

Stiftelsestilsynet kan under enhver omstendighet fremme erstatningskrav mot styrets medlemmer på vegne av stiftelsen.

§ 58 Straff

Oppretter, styremedlem, person med verv i organ som nevnt i § 36, daglig leder og revisor som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelse gitt i eller i medhold av loven her, straffes med bøter eller under skjerpene forhold med fengsel i inntil ett år. Medvirkning straffes på samme måte.

Ledende ansatt som er tildelt myndighet til å treffe beslutning på vegne av stiftelsen innenfor avgrensede saksområder, og som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelse gitt i eller i medhold av loven her under utøvelsen av sin myndighet, straffes med bøter eller under skjerpene forhold med fengsel i inntil ett år.

Overtredelse av bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her er forseelse. Foreldelsesfristen for adgang til å reise straffesak er fem år.

§ 59 Gransking

Stiftelsestilsynet kan beslutte å granske opprettelsen av en stiftelse, forvaltningen av den eller nærmere angitte forhold ved forvaltningen eller regnskapene. Stiftelsestilsynet skal gi stiftelsen eller i tilfelle den som granskingen ellers vil omfatte, anledning til å uttale seg før avgjørelsen treffes.

Stiftelsestilsynet kan gjennomføre granskingen selv, eller oppnevne en eller flere granskere til å gjennomføre gransking på vegne av Stiftelsestilsynet. Stiftelsens ledelse skal sørge for at Stiftelsestilsynet, eventuelt granskeren, gis anledning til å foreta nødvendige undersøkelser i stiftelsen, og at de gis nødvendige opplysninger eller annen bistand. Særskilt oppnevnt gransker har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 flg.

Det skal avgis skriftlig beretning om granskingen. Beretningen skal sendes stiftelsen og andre som er berørt av granskingen.

Stiftelsestilsynet kan pålegge stiftelsen helt eller delvis å dekke det offentliges utgifter ved granskingen.

Kapittel 8 Ikrafttredelses- og overgangsregler. Endringer i andre lover

§ 60 Ikrafttredelse

Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

§ 61 Overgangsregler

For stiftelser som er opprettet før loven trer i kraft, gjelder loven med følgende unntak og særregler:

- Kravet i § 14 første ledd om at stiftelser skal ha en grunnkapital på minst 100.000 kroner ved opprettelsen, gjelder ikke for stiftelser som er opprettet før loven trer i kraft.
- Næringsdrivende stiftelser som nevnt i § 4 annet ledd bokstavene a og b, og som på det tidspunktet loven

trer i kraft, har en grunnkapital på mindre enn 200.000 kroner, skal senest innen fem år etter ikrafttredelsen ha hevet grunnkapitalen til minst dette beløpet, jf. § 22 første punktum. Stiftelsestilsynet kan etter søknad gjøre unntak fra første punktum.

- c) Stiftelser som er opprettet før loven trer i kraft skal senest innen to år etter ikrafttredelsen være meldt til Stiftelsestilsynet i samsvar med § 11 første ledd. § 12 første ledd bokstavene a og b gjelder tilsvarende.
- d) Vedtekter som ikke er i samsvar med loven, skal senest innen to år etter ikrafttredelsen være brakt i overensstemmelse med denne. Endringer som er nødvendige for å bringe vedtektene i samsvar med loven, skal gjennomføres etter reglene i kapittel 6, likevel med unntak av § 46.
- e) Lån eller sikkerhetsstillelse som er i strid med § 20, skal avvikles eller bringes i samsvar med bestemmelsen senest innen to år etter ikrafttredelsen av loven.
- f) Stiftelser som er opprettet før loven trer i kraft, skal være organisert i samsvar med reglene i kapittel 4 senest innen to år etter ikrafttredelsen.
- g) Omdanning som det er truffet vedtak om eller søkt fylkesmannen om før loven trer i kraft, gjennomføres etter reglene i lov 23. mai 1980 nr. 11 om stiftelser m.m. kapittel VI.
- h) Kongen kan gi nærmere overgangsregler.

§ 62 Endringer i andre lover

Fra den tid loven trer i kraft gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 19. juni 1964 nr. 14 om lov om avgift på arv og visse gaver skal § 4 femte ledd første punktum lyde:
Vedkommende departement kan tilstå avgiftsfrihet for arv og gave som nevnt i § 2 annet ledd, til almennyttig formål, for såvidt midlene tilfaller stiftelse eller legat hvis styre har sete her i riket og hvis grunnkapital er urørlig og overstiger 200.000 kr.
2. Lov 23. mai 1980 nr. 11 om stiftelser m.m. oppheves.
3. I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs skal § 142 femte ledd lyde:

Med selskap i tredje og fjerde ledd menes aksjeselskap, allmennaksjeselskap, forretningsavdeling av utenlandsk selskap, *stiftelse*, boligbyggelag, borettslag, selskap som har til formål å fremme medlemmenes forbruksmessige interesser (samvirkelag), gjensidig forsikringsselskap, statsforetak, statens postselskap og statens jernbanetrafikkselskap.

4. I lov 21. juni 1985 nr. 78 om registrering av foretak gjøres følgende endringer:

§ 2-1 første ledd nr. 4 skal lyde:

4. Næringsdrivende stiftelser, jfr. stiftelsesloven § 4 annet og tredje ledd

§ 3-6 første ledd nr. 4 annet punktum skal lyde:

Videre skal registeret inneholde opplysninger om observatører, jfr. stiftelsesloven §§ 41 og 42

§ 4-1 første ledd nytt tredje punktum skal lyde:

Stiftelser skal være meldt innen de frister som følger av stiftelsesloven § 13 annet og tredje punktum.

Nåværende tredje punktum blir nytt fjerde punktum og skal lyde:

Andre selskaper med begrenset ansvar, jfr. § 3-2, og foreninger og andre innretninger som nevnt i § 3-6 og som har til formål å drive næringsvirksomhet skal, selv om næringsvirksomhet ikke har begynt, være meldt senest 6 måneder etter at stiftelsesdokumentet er undertegnet.

Nåværende fjerde punktum blir nytt femte punktum.

§ 4-4 første ledd bokstav a skal lyde:

- a) Bekreftet gjenpart av stiftelsesdokument og bekreftet utskrift av protokollen fra generalforsamlinger som viser meldte opplysninger i aksjeselskap, allmennaksjeselskap, annet selskap med begrenset ansvar, forening og annen innretning; stiftelsesavtalen i ansvarlig selskap, kommandittselskap og europeisk økonomisk foretaksgruppe, selskapsavtalen for interkommunale selskaper og for stiftelser *stiftelsesdokumentet eller den disposisjonen som ellers danner grunnlaget for stiftelsen*

§ 4-4 første ledd bokstav e annet punktum skal lyde:

I tilfelle også dokumenter som nevnt i aksjeloven § 2-4 annet ledd, § 2-5 annet ledd, § 2-6, § 2-8, § 10-2, § 13-10, § 14-4 tredje ledd, jf. § 13-10, og § 15-1 første ledd annet punktum og allmennaksjeloven § 2-4 annet ledd, § 2-5 annet ledd, § 2-6, § 2-8, § 10-2, § 13-10, § 14-4 tredje ledd, jf. § 13-10, og § 15-1 første ledd annet punktum samt erklæring som nevnt i selskapsloven § 3-3 tredje ledd tredje punktum og stiftelsesloven § 12 første ledd bokstav d og annet ledd og § 23 annet punktum.

5. I lov 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner gjøres følgende endringer:

§ 2-22 første ledd skal lyde:

For stiftelsen gjelder reglene om næringsdrivende stiftelser, jfr. stiftelsesloven § 4 annet og tredje ledd, såfremt annet ikke er fastsatt i eller i medhold av loven her.

§ 2-22 tredje ledd skal lyde:

Vedtektene skal foruten det som er nevnt i stiftelsesloven § 10 angi regler om:

1. sammensetning av og stemmerett på generalforsamlingen,
2. oppløsning av stiftelsen,
3. hvordan formuen skal disponeres ved oppløsning av stiftelsen,
4. anvendelse av årsoverskudd og dekning av eventuelt underskudd,
5. når generalforsamling skal holdes.
6. I lov 3. juni 1994 nr. 15 om Enhetsregisteret skal § 2 første ledd bokstav b nr. 3 lyde:
3. *Stiftelsesregisteret (stiftelsesloven § 8).*
7. I lov 25. august 1995 nr. 57 om pakkereiser (pakke-reiseloven) skal § 11-2 annet ledd første punktum lyde:

Reisegarantifondet organiseres som *en stiftelse etter stiftelsesloven*.

8. I lov 7. juni 1996 nr. 31 om Den norske kirke (kirke-loven) skal § 40 annet ledd tredje punktum lyde:
For øvrig gjelder reglene i *stiftelsesloven*.
9. I lov 17. juli 1998 nr. 56 om årsregnskap mv. (regnskapsloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-1 første ledd skal lyde:

Loven gjelder regnskapspliktige som nevnt i § 1-2 første ledd nr. 1 til 13 og annet og tredje ledd som er hjemmehørende i Norge, samt regnskapspliktige som nevnt i § 1-2 nr. 14.

§ 1-2 første ledd nr. 11 skal lyde:

11. *stiftelser*,
- Nåværende nr. 11 blir ny nr. 12.
- Nåværende nr. 12 blir ny nr. 14.

§ 1-3 annet ledd første punktum skal lyde:

Regnskapspliktige etter § 1-2 første ledd som ikke faller under nr. 12 eller 14, er morselskap hvis vedkommende på grunn av avtale eller som eier av aksjer eller andeler har bestemmende innflytelse over et annet foretak.

§ 9-1 tredje ledd skal lyde:

For regnskapspliktige som nevnt i § 1-2 første ledd nr. 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12 eller 14, kan departementet gi forskrift som utfyller eller fraviker kapittel 3 til 7, og som unntar regnskapspliktig som nevnt i § 1-2 første ledd nr. 14 fra regnskapsplikt.

10. I lov 15. januar 1999 nr. 2 om revisjon og revisorer (revisorloven) skal § 2-1 annet ledd fjerde punktum nr. 3, 4 og nytt nr. 5 lyde:
3. kommandittselskap hvor komplementaren er en juridisk person hvor ikke noen av deltakerne har personlig ansvar for forpliktelsene, udelt eller for deler som til sammen utgjør den juridiske personens samlede *forpliktelser*,
4. ansvarlige selskaper hvor samtlige deltakere er juridiske personer hvor ikke noen av deltakerne har personlig ansvar for forpliktelsene, udelt eller for deler som til sammen utgjør den juridiske personens samlede forpliktelser, *eller*
5. *stiftelser*.
11. II lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt skal § 6-50 annet ledd annet punktum lyde:
Stiftelser *må i det år gaven gis motta offentlig støtte.*»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet til §§ 15–25 samt §§ 26–62 bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

Da gjenstår innstillingen II.

Presidenten vil spørre om dette forslaget opprettholdes etter at loven nå er vedtatt.

Finn Kristian Marthinsen (KrF) (fra salen): Nei, det trekkes fordi det ikke lenger har noen funksjon.

Presidenten: Det er da bekreftet av Finn Kristian Marthinsen at II er trukket.

Voteringen i sak nr. 3 er dermed ferdig.

Votering i sak nr. 4

Presidenten: Under debatten har Astrid Marie Nistad satt fram et forslag på vegne av Arbeiderpartiet.

Komiteen hadde innstillet til Odelstinget å gjøre slikt vedtak til

I o v

om endringer i lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant og i enkelte andre lover

I

I lov 7. juni 1935 nr. 2 om tinglysing gjøres følgende endring:

§ 34 tredje ledd skal lyde:

Reglene i §§ 20, 21 og 23-32 a får tilsvarende anvendelse. Tidsfristen i § 28 første ledd skal likevel være 20 år for pant etter panteloven § 3-4, § 3-8 til 3-11, § 3-17 tredje ledd og § 4-10.

II

I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

§ 2-2 annet ledd oppheves.

§ 2-5 tredje ledd skal lyde:

(3) For pantsettelse av adkomstdokument til leierett til *husrom* gjelder § 4-3.

§ 3-4 første ledd annet punktum oppheves.

§ 3-4 fjerde ledd skal lyde:

(4) Panterett i driftstilbehør omfatter ikke *tilbehør til fast eiendom*, jf. § 2-2 første ledd bokstav c, og heller ikke ting som kan pantsettes etter §§ 3-3, 3-8, 3-9 eller 3-10.

§ 3-4 femte ledd annet punktum skal lyde:

(5) Hvis pantsetterens næringsvirksomhet består av flere avdelinger som driftsmessig er *adskilt*, kan driftstilbehøret for den enkelte avdeling pantsettes særskilt.

§ 3-6 skal lyde:

Panterett i driftstilbehør får rettsvern ved *tinglysning på eierens blad i Løsøreregisteret*.

§ 3-8 annet ledd skal lyde:

(2) Panteretten får rettsvern ved *tinglysning på eierens blad i Løsøreregisteret. Ved enkeltvis pantsettelse av registrert motorvogn blir panteretten da også beskyttet mot rettsverv etter lov 2. juni 1978 nr. 37 om godtroerverv av løsøre.*

§ 3-8 femte ledd skal lyde:

(5) § 3-4 tredje ledd og § 3-5 gjelder tilsvarende. *For næringsdrivende i landbruksnæring gjelder § 3-9 fjerde ledd tilsvarende. Ved samlet pantsettelse av alle pantsetters motorvogner, anleggsmaskiner eller alt jernbanemateriell gjelder § 3-4 femte ledd og § 3-7 tilsvarende.*

§ 3-9 annet ledd bokstav b skal lyde:

b) *merder* og annet liknende utstyr som brukes eller er bestemt til bruk for oppdrett av organismer i saltvann eller ferskvann,

§ 3-9 fjerde og femte ledd skal lyde:

(4) Kongen kan fastsette i forskrift hva som skal regnes som næringsvirksomhet i *landbruket*.

(5) § 3-4 tredje og femte ledd, § 3-7 og § 3-8 tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 3-10 tredje ledd skal lyde:

(3) § 3-4 tredje og femte ledd, § 3-7 og § 3-8 tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 3-12 annet ledd skal lyde:

(2) § 3-8 tredje ledd gjelder tilsvarende.

§ 4-3 skal lyde:

§ 4-3 Adkomstdokument til leierett til *husrom*

(1) Adkomstdokument til leierett til *husrom* kan pantsettes.

(2) Som adkomstdokument regnes dokument som representerer en leierett til *husrom* knyttet til en overførbar fordring på utleieren eller en andelsrett i et selskap.

(3) Panteretten får rettsvern *ved at innskudsbevis som er knyttet til leieretten og eventuelt andelsbevis i borettslag eller aksjebevis i aksjeselskap overleveres etter reglene i § 3-2 annet ledd, eller ved at melding gis til besitteren av disse dokumentene etter reglene i § 3-2 tredje ledd. I tillegg må det gis melding om pantsettelsen til vedkommende utleier eller selskap.*

§ 4-10 tredje ledd nytt annet punktum skal lyde:

For næringsdrivende i landbruksnæring gjelder § 3-9 fjerde ledd tilsvarende.

§ 5-4 første ledd skal lyde:

(1) Utleggspant i næringsdrivendes *driftstilbehør som nevnt i § 3-4 får rettsvern ved tinglysning på saksøket*

blad i Løsøreregisteret. Bestemmelsene i §§ 3-4 og 3-5 gjelder tilsvarende.

§ 5-8 skal lyde:

§ 5-8 *Utlegg i adkomstdokument til leierett til husrom*

Når det tas utlegg i adkomstdokument til leierett til *husrom*, gjelder § 4-3 og § 5-7 femte ledd tilsvarende.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

III

I lov 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr gjøres følgende endring:

§ 21 A blir § 21 a.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Videre var innstillet:

§ 21 a nytt tredje ledd skal lyde:

For registrering i Løsøreregisteret av panterett i driftstilbehør som var tinglyst i grunnboken før ikrafttredelsen av lov ... om endringer i lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant og i enkelte andre lover, betales ikke rettsgebyr.

Presidenten: Her foreligger det et avvikende forslag fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«I lov av 17. desember 1982 nr. 86 om rettsgebyr gjøres følgende endring:

§ 21a nytt tredje ledd skal lyde:

For registrering i Løsøreregisteret av panterett i driftstilbehør som var tinglyst i grunnboken før ikrafttredelsen av lov ... om endringer i lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant og i enkelte andre lover, betales en femtedel av rettsgebyret.»

V o t e r i n g :

Ved alternativ votering mellom komiteens innstilling og forslaget fra Arbeiderpartiet bifaltes innstillingen med 39 mot 28 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 22.11.21)

Videre var innstillet:

IV

I lov 26. juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring gjøres følgende endringer:

§ 1-8 fjerde ledd skal lyde:

Med adkomstdokument til leierett til *husrom* menes dokument som representerer en leierett til *husrom* knyttet

til en overførbar fordring på utleieren eller en andelsrett i et selskap.

§ 2-10 tredje ledd første og annet punktum skal lyde:

Ved tvangssalg av fast eiendom og adkomstdokumenter til leierett til *husrom* i lensmannsdistrikt kan namsmannen oppnevnes som medhjelper. Ved tvangssalg av realregistrerte formuesgoder og adkomstdokumenter til leierett til *husrom* i andre tilfeller kan namsmannen oppnevnes som medhjelper i samsvar med bestemmelser gitt av Kongen.

§ 7-13 første ledd annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder realregistrerte formuesgoder, fondsaktiver registrert i Verdipapirsentralen, aksjer og adkomstdokumenter til leierett til *husrom* som saksøkte er registrert eller meldt som eier av.

§ 7-14 annet punktum skal lyde:

Det samme gjelder realregistrerte formuesgoder, fondsaktiver registrert i Verdipapirsentralen, aksjer og adkomstdokumenter til leierett til *husrom* som en tredje person er registrert eller meldt som eier av.

§ 7-20 første ledd siste punktum skal lyde:

For *tilbehør til* fast eiendom, gjelder annet ledd første og annet punktum tilsvarende.

§ 7-20 sjuende ledd første punktum skal lyde:

Ved utlegg i adkomstdokumenter til leierett til *husrom* underretter namsmannen vedkommende utleier eller selskap, jf. panteloven § 5-8.

§ 8-1 annet ledd skal lyde:

Den som har pant i *lagrede* reservedeler som omfattes av rettigheter i luftfartøy, kan begjære særskilt tvangssalg av *reservedelene* eller deler av *dem* etter dette kapitlet. Salg kan bare begjæres når saksøkeren har tvangskraftig grunnlag for sitt krav og dessuten minst to uker før begjæringen har varslet samtlige kjente rettighetshavere i *reservedelene* om at salg vil bli krevet dersom ikke kravet oppfylles eller utløsning finner sted. § 4-18 annet til fjerde ledd gjelder tilsvarende.

§ 8-2 annet ledd skal lyde:

Grunnlag for særskilt tvangssalg av *lagrede* reservedeler som omfattes av rettigheter i luftfartøy, er grunnlagene som nevnes i § 11-2.

§ 8-6 tredje ledd første punktum skal lyde:

Ved særskilt tvangssalg av *lagrede* reservedeler som omfattes av rettigheter i luftfartøy, skal det isteden legges ved attest fra realregisteret om eierforholdet og registrerte heftelser.

§ 10-1 annet ledd skal lyde:

For tvangsdekning i adkomstdokumenter til leierett til *husrom* gjelder kapittel 12.

§ 11-18 annet ledd skal lyde:

Ved salg av fast eiendom kan en saksøker som også har panterett i driftstilbehør som nevnt i panteloven § 3-4, kreve at salget skal omfatte driftstilbehøret dersom samlet salg antas å gi størst samlet utbytte og det for driftstilbehøret foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag som nevnt i loven her § 8-2. Kravet må fremsettes i begjæringen om tvangssalg. § 8-6 første og annet ledd, § 8-7 første ledd annet punktum og annet ledd og § 8-8 gjelder tilsvarende.

Nåværende annet og tredje ledd blir tredje og fjerde ledd og skal lyde:

Salg av *luftfartøy* skal også omfatte *lagrede reservedeler* som omfattes av panterett i *luftfartøyet*, når *reservedelene* befinner seg i riket. Saksøkeren kan likevel i begjæringen kreve at *luftfartøyet* skal selges uten *reservedelene* dersom de bedre prioriterte panthavere ikke har pant i *reservedelene* og det må antas at samlet salg vil redusere saksøkerens eller etterstående panthaveres dekningsmulighet. Skal *luftfartøyet* selges uten *reservedelene*, kan saksøkeren innen en frist som medhjelperen setter, kreve at også *reservedelene* selges under forfølgningen. Selges *luftfartøyet* og *reservedelene* sammen, fordeles hele kjøpesummen under ett.

Den som har panterett i et *luftfartøy* med prioritet etter saksøkerens krav, og i tillegg panterett i *lagrede reservedeler* som ikke omfattes av bedre prioriterte panthaveres panterett, kan kreve at salget skal omfatte også *reservedelene*. Begjæring må fremsettes så tidlig at medhjelperen kan avvertere samlet salg av *luftfartøyet* og *reservedelene*. Hele kjøpesummen fordeles i tilfelle under ett.

Nåværende fjerde ledd oppheves.

§ 11-55 første ledd tredje punktum oppheves.

§ 11-55 annet ledd første punktum skal lyde:

Ved tvangsbruk av fast eiendom kan en saksøker som også har panterett for pantekravet i driftstilbehør som nevnt i panteloven §§ 3-4, 3-8 og 3-9 eller i varelager som nevnt i panteloven § 3-11, kreve at tvangsbruken også skal omfatte disse verdiene dersom verdiene har en naturlig tilknytning til den faste eiendommen, og det for disse verdienes del foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag som nevnt i denne loven § 8-2.

Overskriften til kapittel 12 skal lyde:

Kapittel 12. Tvangsdekning i adkomstdokument til leierett til *husrom*

§ 12-1 skal lyde:

§ 12-1 Innledning

Den som har panterett i adkomstdokument til leierett til *husrom*, eller i en ideell del av et slikt formuesgode, kan begjære tvangssalg av pantet etter dette kapitlet når det foreligger tvangskraftig tvangsgrunnlag.

§ 12-3 skal lyde:

§ 12-3 Kompetent namsmyndighet

Begjæring om tvangssalg settes fram for namsretten i den krets der *husrommet* er.

§ 12-4 første ledd tredje punktum skal lyde:

Dessuten bør det gis opplysning om *husrommets* art, størrelse, vedlikehold m.m.

V

I lov 20. desember 1996 nr. 106 om tomtefeste gjøres følgende endring:

§ 33 tredje ledd annet punktum skal lyde:

Første ledd tredje og fjerde punktum og andre ledd andre og tredje punktum gjeld tilsvarande.

VI

Ikraftsettings- og overgangsbestemmelser

1. Loven gjelder fra den tid Kongen bestemmer.
2. Panterrett i driftstilbehør som er tinglyst i grunnboken før lovens ikrafttredelse, må tinglyses i Løsøreregisteret innen ett år etter ikrafttredelsen. Eldre panteretter som tinglyses i Løsøreregisteret innen utløpet av fristen, beholder rettsvern og prioritet etter tidligere lovgivning. For namsutlegg i driftstilbehør som tinglyses i Løsøreregisteret innen ett år etter ikrafttredelsen, får panteloven § 5-13 anvendelse, men slik at treårsfristen i første ledd første punktum skal regnes fra tidspunktet for re-tinglysing.
3. Endringene i tvangsfullbyrdelsesloven gjelder for saker om tvangsfullbyrdelse der begjæringen om tvangsfullbyrdelse inngis etter at loven er trådt i kraft. Begjæring om tvangssalg av driftstilbehør som fremmes innen ett år etter lovens ikrafttredelse, skal være vedlagt attest fra grunnboken om eierforholdet og registrerte heftelser. Tvangsfullbyrdelsesloven § 11-6 annet ledd annet og tredje punktum gjelder tilsvarende for slike begjæringer.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Presidenten: Det voteres over lovens overskrift og loven i sin helhet.

V o t e r i n g :

Lovens overskrift og loven i sin helhet bifaltes enstemmig.

Presidenten: Lovvedtaket vil bli sendt Lagtinget.

S a k n r . 5

Referat

1. (87) Lagtingets presidentskap melder at Lagtinget har antatt Odelstingets vedtak til

1. lov om endringer i straffeprosessloven og domstolloven mv. (forkynnelse av dommer og enkelte justeringer i to-instansreglene mv.) (Besl. O. nr. 70 (2000-2001))
2. lov om endring i politiloven (begrenset politimyndighet til militære mannskaper på den norsk-russiske grense) (Besl. O. nr. 71 (2000-2001))
3. lov om endringer i lov 9. juni 1961 nr. 1 om skytevåpen og ammunisjon m.v. (Besl. O. nr. 72 (2000-2001))
4. lov om endring i lov 28. juli 1949 nr. 26 om Statens Pensjonskasse (Besl. O. nr. 73 (2000-2001))
5. lov om endringer i lov 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidervern og arbeidsmiljø m.v. (arbeidsmiljøloven) (Besl. O. nr. 74 (2000-2001))
6. lov om endringar i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energilova) (Besl. O. nr. 75 (2000-2001))
7. lov om endringer i konsesjonsloven og odelsloven m.v. (opphevelse av forkjøpsrett og heving av arealgrenser) (Besl. O. nr. 76 (2000-2001))
– og at lovvedtakene er sendt Kongen.
2. (88) Statsministerens kontor melder at
  1. lov om endringer i avgiftslovgivningen (Utsatt opphevelse av investeringsavgiftsloven m.v.) (Besl. O. nr. 68 (2000-2001))
  2. lov om endringer i lov 9. juni 1978 nr. 50 om kulturminner, lov 9. desember 1966 nr. 1 om hevd og lov 2. juni 1978 nr. 37 om godtroerverv av løsøre (Besl. O. nr. 12 (2000-2001))
– er sanksjonert under 6. april 2001
3. (89) Statsministerens kontor melder at
  1. lov om erstatning fra staten for personskade voldt ved straffbar handling m.m. (voldsoffererstatningsloven) (Besl. O. nr. 63 (2000-2001))
– er sanksjonert under 20. april 2001
Enst.: Nr. 1–3 vedlegges protokollen.
4. (90) Lov om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning og fordeling av energi m.m. (energiloven) (Ot.prp. nr. 56 (2000-2001))
5. (91) Lov om endring av lov 2. april 1993 nr. 38 om framstilling og bruk av genmodifiserte organismer (genteknologiloven) (Ot.prp. nr. 60 (2000-2001))
Enst.: Nr. 4 og 5 sendes energi- og miljøkomiteen.
6. (92) Lov om barnetrygd (barnetrygdloven) (Ot.prp. nr. 57 (2000-2001))
7. (93) Lov om endringer i lov 28. februar 1986 nr. 8 om adopsjon og i lov 30. april 1993 nr. 40 om registrert partnerskap (Ot.prp. nr. 71 (2000-2001))
Enst.: Nr. 6 og 7 sendes familie-, kultur- og administrasjonskomiteen.
8. (94) Lov om endring i midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitietts arkiver og registre (innsynsloven) (Ot.prp. nr. 59 (2000-2001))
9. (95) Lov om endring i tvistemålslova (trygd for saks-kostnader) (Ot.prp. nr. 63 (2000-2001))

10. (96) Lov om endringer i lov 3. februar 1961 om ansvar for skade som motorvogner gjer (Ot.prp. nr. 67 (2000-2001))
11. (97) Lov om endringer i aksjelovgivningen m.m. (Ot.prp. nr. 68 (2000-2001))
12. (98) Lov om endringer i straffeprosessloven mv. (gjenopptakelse) (Ot.prp. nr. 70 (2000-2001))
13. (99) Lov om endring i midlertidig lov 17. september 1999 nr. 73 om begrenset innsyn i overvåkingspolitietts arkiver og registre (innsynsloven) – unntak fra innsynsrett (Ot.prp. nr. 72 (2000-2001))
Enst.: Nr. 8–13 sendes justiskomiteen.
14. (100) Forslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen og Kristin Halvorsen om lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 17 om husleieavtaler (husleieloven). (Dempe store husleieøkninger i leiemarkedet, sikre bedre botrygghet for leietakere og likestille brukerbetalingen i tvisteløsningsutvalget og forliksrådet.) (Dokument nr. 8:83 (2000-2001)) Enst.: Sendes kommunalkomiteen.
15. (101) Lov om endring i lov 14. juni 1985 nr. 68 om oppdrett av fisk, skalldyr m.v. (vederlag ved tildeling av konsesjoner for matfiskoppdrett av laks og ørret) (Ot.prp. nr. 65 (2000-2001))
16. (102) Lov om endringer i lov 21. januar 2000 nr. 7 om kornforvaltning m.v. (Ot.prp. nr. 69 (2000-2001))
Enst.: Nr. 15 og 16 sendes næringskomiteen.
17. (103) Lov om endringer i folketrygdloven (samleproposisjon våren 2001) (Ot.prp. nr. 64 (2000-2001))
18. (104) Lov om endringer i apotekloven og legemiddelloven (Ot.prp. nr. 61 (2000-2001))
19. (105) Lov om endringer i lov 13. desember 1991 nr. 81 om sosiale tjenester m.v. (endring og utvidelse av tilsynet med tjenester i omsorgsboliger og andre hjemmebaserte tjenester og forlengelse av virketiden for kapittel 6A) (Ot.prp. nr. 62 (2000-2001))
20. (106) Lov om helseforetak m.m. (Ot.prp. nr. 66 (2000-2001))
Enst.: Nr. 17–20 sendes sosialkomiteen.
21. (107) Lov om endringer i svalbardloven m.m. (innføring av lokaldemokrati i Longyearbyen) (Ot.prp. nr. 58 (2000-2001))
Enst.: Sendes utenrikskomiteen.

Møtet hevet kl. 22.15.
